

**DÖVLƏT İMTAHAN
MƏRKƏZİ**

www.dim.gov.az | www.imtahan.az | www.abiturient.az | www.mekteb.edu.az

M.M.Abbaszađe, O.Y.Şelaginov, S.A.Quliyev

**QƏBUL VƏ BURAXILIŞ
İMTAHANLARININ
NƏTİCƏLƏRİNİN
GENDER ASPEKTLƏRİ**

*** 2025-ci İL ***

“Abituriyent” jurnalının 12-ci nömrəsinə əlavə

BAKİ – 2025

M.M.Abbasızadə, O.Y.Şelaginov, S.A.Quliyev

Buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri 2025-ci ildə (Azərbaycan Respublikasının ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulunun və ümumi təhsil müəssisələri üzrə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında)

Təqdim olunan material 2025-ci ildə aparılan qəbul və buraxılış imtahanlarının elmi-statistik təhlilinin bir hissəsidir. Materialda oğlanların və qızların qəbul və buraxılış imtahanlarında nümayiş etdirdikləri bilik və bacarıq səviyyələrinin, test tapşırıqlarına cavablarının, ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı ixtisas seçimində təzahür edən istəklərindəki ümumi və fərqli cəhətlərin, topladıqları balların paylanma histoqramlarının və ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərinin müqayisəli təhlili əks olunub.

Material təhsil işçiləri və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

Redaksiyanın ünvanı:

AZ1029, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Davud Aslan küçəsi, 2A.

Telefon: 1653 (DİM-in çağrı mərkəzi),

Whatsapp: (+99450) 225-54-99 (Redaksiya).

Elektron poçt: abiturient.journal@gmail.com

Veb-sayt: www.abiturient.az

***Jurnal Azərbaycan Respublikasının Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində
qeydə alınmışdır.***

(Lisənziya B 171, 18 fevral 1999-cu il)

© DİM - "Abituriyent"

QƏBUL VƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİNİN GENDER ASPEKTLƏRİ

Bu gün təhsilə ictimai tərəqqinin ən mühüm amillərindən biri kimi baxılır. Cəmiyyətin tələblərini ödəmək üçün o daha səmərəli və məqsədyönlü qurulmalıdır. Bu baxımdan, qadınların təhsilin verdiyi imkanlardan dolğun istifadə etmələri günün aktual problemlərindən biridir.

Təhsil kişilərlə qadınların hüquq bərabərliyini təmin edən təməldir. Fərdi inkişafın təminatçısı da təhsildir. O, eyni zamanda, ölkənin intellektual və mənəvi potensialının əsasıdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 42-ci maddəsində və «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda bütün vətəndaşların təhsil almaq hüququ təsbit olunmuşdur. 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş “Gender bərabərliyinin təminatları haqqında” Qanuna görə, dövlət qadınlara ictimai həyatın bütün sahələrində, o cümlədən təhsildə kişilərlə bərabər imkanlar yaradılmasına təminat verir.

1998-ci ildə Parisdə keçirilən Ümumdünya konfransında qəbul edilmiş “İyirmi birinci əsr üçün ali təhsil: yanaşmalar və praktiki tədbirlər” adlı dünya bəyannaməsində insan hüquqlarının, davamlı inkişafın, demokratiyanın və sülhün təmin olunmasında ali təhsilin çox mühüm rolu olduğu vurğulanıb. Bəyannamə bütün insanların təhsil almaq hüququnu, fərdi bilik və qabiliyyət əsasında ali təhsilin hamı üçün əlçatan olmasının zəruriliyini bir daha təsdiqləyib.

Təqdim olunan materialda qəbul və buraxılış imtahanlarında oğlanların və qızların nümayiş etdirdikləri bilik və bacarıq səviyyələrinin, test tapşırıqlarına cavablarının, ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı ixtisas seçimində təzahür edən istəklərindəki ümumi və fərqli cəhətlərin, topladıqları balların paylanma histoqramlarının və ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərinin müqayisəli təhlili əks olunub.

Bu material 2025-ci ildə aparılan qəbul və buraxılış imtahanlarının elmi-statistik təhlilinin bir hissəsidir.

1. ALI TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL

Bakalavriat səviyyəsinə qəbul

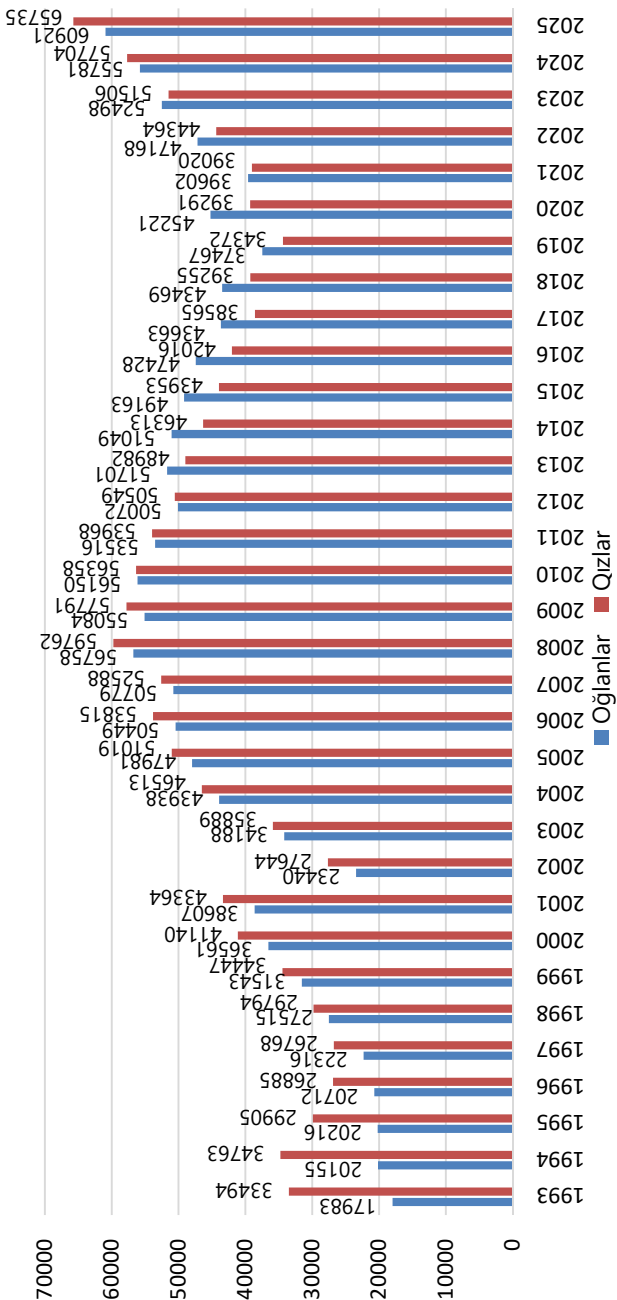
2025/2026-ci tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu DİM tərəfindən “Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu qaydaları”na əsasən aparılıb. Qəbul qaydalarına uyğun olaraq, respublikanın bütün mülki ali təhsil müəssisələrinə, xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinə (Müdafiə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti, Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Dövlət Sərhəd Xidmətinin təhsil müəssisələri) tələbə qəbulu mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilib.

Məlumdur ki, qəbul planına daxil olan ali təhsil ixtisasları beş qrupa bölünür. I qrupa riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq və aqrar, II qrupa iqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya, III qrupa humanitar və pedaqogika, IV qrupa tibb, kimya, biologiya, psixologiya və aqrar, V qrupa incəsənət, dizayn, musiqi və idman ixtisasları daxildir.

İxtisas qrupları imtahan fənlərinin tərkibinə görə fərqlənib.

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı iki mərhələdə həyata keçirilmişdir. I mərhələdə abituriyentlərə ana dili, riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə test tapşırıqları təqdim olunub və toplanıla bilən maksimal bal 300-ə bərabər olub. Tam orta təhsil səviyyəsini Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil müəssisələrində 2025-ci ildə bitirən abituriyentlərin buraxılış imtahanındakı nəticələri onların qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticəsi kimi götürülüb və onlar ayrıca imtahan verməyiblər. II mərhələdə abituriyentlərə I ixtisas qrupunda RK altqrupu üzrə riyaziyyat, fizika və kimya, Rİ altqrupu üzrə riyaziyyat, fizika və informatika, II ixtisas qrupu üzrə riyaziyyat, tarix və coğrafiya, III ixtisas qrupunda DT altqrupu üzrə ana dili, ədəbiyyat və tarix, TC altqrupu üzrə ana dili, tarix və coğrafiya, IV ixtisas qrupu üzrə fizika, kimya və biologiya fənlərindən test tapşırıqları təqdim olunub və toplanılan bilən maksimal bal 400-ə bərabər olub. I-IV ixtisas qrupları üzrə müsabiqəyə hər iki mərhələ üzrə birlikdə topladıqları ümumi balları 200-dən, II mərhələ üzrə topladıqları balları 100-dən az olmayan abituriyentlər buraxılıblar. V ixtisas qrupu üzrə müsabiqəyə isə I mərhələ üzrə topladıqları balları ixtisasdan asılı olaraq, 30, 60, 70, 80 və 120-dən çox və müvafiq xüsusi qabiliyyət imtahanından müsbət qiymət alan abituriyentlər buraxılıblar.

1993-2025-Cİ İLLƏR ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ ABITURIYENTLƏR
TƏRƏFİNDƏN ALI TƏHSİL MÜƏSSISƏLƏRİNƏ QƏBUL OLMAQ ÜÇÜN
TƏQDİM EDİLƏN ƏRİZƏ SAYININ DİNAMİKASI

Şəkil 1.1

Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün 126656 abituriyent ərizə verib. Onların 48.10%-i oğlan, 51.90%-i qız olub. Ərizə verən abituriyentlərin 100606 nəfəri (79.43%-i) isə cari ilin məzunları olub və onlardan 50509-u (50.20%-i) oğlan, 50097-si (49.80%-i) qız abituriyentlər olub.

Qeyd edək ki, 2013-2023-cü illərdə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün ərizə verən abituriyentlər arasında oğlanların sayı qızların sayından çox, 2024-cü və 2025-ci illərdə isə qızların sayı oğlanların sayından çox olub. Azərbaycan və rus bölmələrində oğlan və qız abituriyentlərin say nisbəti fərqli olub. Belə ki, qızlar Azərbaycan bölməsində 52.00%, rus bölməsində isə 50.92% olmaqla sayca üstünlük təşkil etmişdir.

Məlum olduğu kimi, 2019-cu ildə ilk dəfə olaraq orta ixtisas təhsili pilləsi üzrə “subbakalavr” peşə-ixtisas dərəcəsi almış şəxslər (subbakalavrlar) qəbul imtahanlarında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinə müsabiqə yolu ilə qəbul olmaq hüququna malik olmuşlar. Əgər subbakalavrları da nəzərə alsaq, ərizə verənlərin ümumi sayı 145817 nəfər (46.16%-i oğlanlar, 53.84%-i qızlar) olub.

1993-2025-ci illər üzrə oğlan və qız abituriyentlərin sayının dinamikası 1.1 sayılı şəkildə göstərilir. 1992-ci ilə aid məlumatın diaqramda öz əksini tapmaması həmin il abituriyentlərin cinsi mənsubiyyəti haqqında məlumatın qəbul imtahanlarının məlumat bazasına daxil edilməməsi ilə əlaqədardır. Statistik təhlil göstərir ki, Azərbaycan və rus bölmələri üzrə bütövlükdə götürdükdə əvvəlki illərdə ali təhsil müəssisələrinə ərizə verən abituriyentlər içərisində qızların sayı oğlanların sayından üstün olub. Ən böyük fərq 1993-cü və 1994-cü illərə təsadüf edib. Həmin illərdə qız abituriyentlərin sayı oğlan abituriyentlərin sayından 1.7 dəfə çox olub. Bu, o vaxt ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul kampaniyasının birgə aparılması ilə əlaqədar idi. Çünki, bir qayda olaraq, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd verənlərin böyük əksəriyyəti qızlardan ibarət olur.

Respublikanın müxtəlif bölgələrini təmsil edən oğlan və qız abituriyentlərin say nisbəti müxtəlifdir (bax: cədvəl 1.1 və şəkil 1.2) və bu göstərici geniş diapazonda dəyişir. Bunun səbəbini respublikanın müxtəlif bölgələrini təmsil edən oğlan və qızların qəbul kampaniyasında müxtəlif səviyyədə iştirak etməsi ilə izah etmək olar. Əgər eyni bir zonaya aid olan Yardımlı və Lerik bölgələrində abituriyentlər arasında qızların nisbi sayı

39-46% təşkil edirsə, respublikanın şimal-qərbində yerləşən Qax, Zaqatala və Balakən bölgələrində bu göstərici 57-62%-dir.

Cədvəl 1.1

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN
BÖLGƏLƏR ÜZRƏ PAYLANMASI**

№	B Ö L G Ə	Abit. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR	
			Sayı	%-lə	Sayı	%-lə
1	Yardımlı rayonu	439	266	60.59	173	39.41
2	Xocavənd rayonu	170	98	57.65	72	42.35
3	Qobustan rayonu	386	219	56.74	167	43.26
4	Lerik rayonu	466	251	53.86	215	46.14
5	Daşkəsən rayonu	194	103	53.09	91	46.91
6	Şamaxı rayonu	1057	556	52.60	501	47.40
7	Kəlbəcər rayonu	1395	732	52.47	663	47.53
8	Zəngilan rayonu	580	304	52.41	276	47.59
9	Şahbuz rayonu	241	125	51.87	116	48.13
10	Ağsu rayonu	708	366	51.69	342	48.31
11	Laçın rayonu	1271	656	51.61	615	48.39
12	Xocalı rayonu	107	55	51.40	52	48.60
13	Sumqayıt şəhəri	5516	2780	50.40	2736	49.60
14	Füzuli rayonu	1338	674	50.37	664	49.63
15	Cəbrayıl rayonu	871	437	50.17	434	49.83
16	Siyəzən rayonu	515	258	50.10	257	49.90
17	Qubadlı rayonu	953	476	49.95	477	50.05
18	Ağstafa rayonu	892	444	49.78	448	50.22
19	Biləsuvar rayonu	1204	596	49.50	608	50.50
20	Masallı rayonu	1823	902	49.48	921	50.52
21	Bakı şəhəri	42298	20902	49.42	21396	50.58
22	Abşeron rayonu	5447	2688	49.35	2759	50.65
23	Şirvan şəhəri	1004	495	49.30	509	50.70
24	Beyləqan rayonu	981	483	49.24	498	50.76
25	Şabran rayonu	668	328	49.10	340	50.90
26	Salyan rayonu	1413	691	48.90	722	51.10
27	Şuşa rayonu	289	141	48.79	148	51.21
28	Sabirabad rayonu	1522	742	48.75	780	51.25
29	Ağcabədi rayonu	1485	723	48.69	762	51.31
30	Bərdə rayonu	1825	883	48.38	942	51.62
31	Kürdəmir rayonu	1059	512	48.35	547	51.65
32	Naxçıvan şəhəri	1554	749	48.20	805	51.80
33	Naftalan şəhəri	137	66	48.18	71	51.82
34	Hacıqabul rayonu	677	326	48.15	351	51.85
35	Qazax rayonu	1070	514	48.04	556	51.96
36	Ağdam rayonu	2108	1007	47.77	1101	52.23
37	Goranboy rayonu	1200	572	47.67	628	52.33

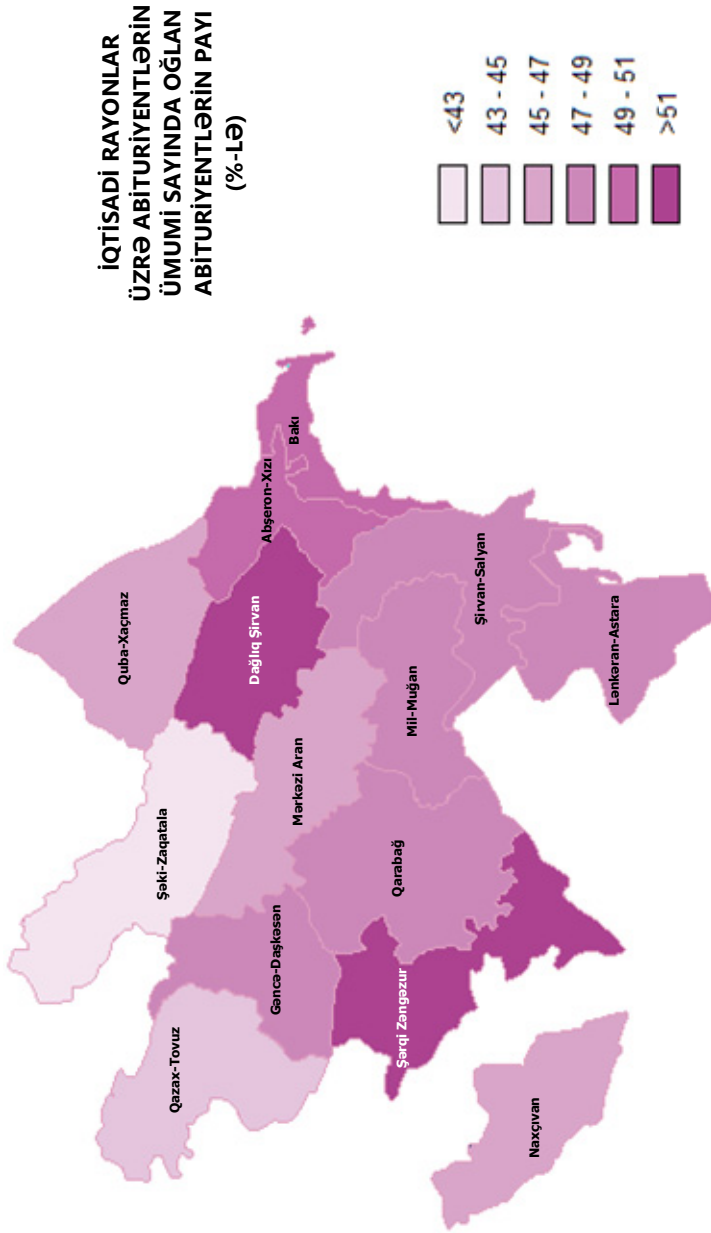
Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	B Ö L G Ə	Abit. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR	
			Sayı	%-lə	Sayı	%-lə
38	Tərtər rayonu	787	375	47.65	412	52.35
39	Yevlax rayonu	1119	533	47.63	586	52.37
40	Göygöl rayonu	884	421	47.62	463	52.38
41	Qusar rayonu	993	471	47.43	522	52.57
42	İsmayilli rayonu	844	400	47.39	444	52.61
43	Cəlilabad rayonu	1903	900	47.29	1003	52.71
44	İmişli rayonu	1192	563	47.23	629	52.77
45	Astara rayonu	1085	511	47.10	574	52.90
46	Gəncə şəhəri	4734	2229	47.08	2505	52.92
47	Samux rayonu	697	325	46.63	372	53.37
48	Babək rayonu	936	435	46.47	501	53.53
49	Saatlı rayonu	871	402	46.15	469	53.85
50	Sədərək rayonu	154	71	46.10	83	53.90
51	Şərur rayonu	892	411	46.08	481	53.92
52	Qəbələ rayonu	1271	582	45.79	689	54.21
53	Culfa rayonu	555	254	45.77	301	54.23
54	Gədəbəy rayonu	698	319	45.70	379	54.30
55	Mingəçevir şəhəri	1491	680	45.61	811	54.39
56	Ağdaş rayonu	1080	488	45.19	592	54.81
57	Oğuz rayonu	475	213	44.84	262	55.16
58	Göyçay rayonu	1161	520	44.79	641	55.21
59	Tovuz rayonu	1833	817	44.57	1016	55.43
60	Xaçmaz rayonu	2102	932	44.34	1170	55.66
61	Lənkəran rayonu	2335	1035	44.33	1300	55.67
62	Ucar rayonu	714	314	43.98	400	56.02
63	Neftçala rayonu	729	320	43.90	409	56.10
64	Kəngərli rayonu	286	125	43.71	161	56.29
65	Şəki rayonu	2109	917	43.48	1192	56.52
66	Quba rayonu	1991	853	42.84	1138	57.16
67	Qax rayonu	521	219	42.03	302	57.97
68	Şəmkir rayonu	2379	994	41.78	1385	58.22
69	Zərdab rayonu	518	211	40.73	307	59.27
70	Xızı rayonu	163	66	40.49	97	59.51
71	Zaqatala rayonu	1060	428	40.38	632	59.62
72	Ordubad rayonu	422	169	40.05	253	59.95
73	Balakən rayonu	758	290	38.26	468	61.74
74	Xarici dövlətlər	51	8	15.69	43	84.31
	CƏMI	126656	60921	48.10	65735	51.90

1.3 sayılı şəkildə iqtisadi rayonlar üzrə oğlan və qız abituriyentlərin nisbi sayları göstərilib. Şəkildən də görüldüyü kimi, Lənkəran-Astara iqtisadi rayonuna aid olan Yardımlı və Lerik rayonlarında, Dağlıq-Şirvan iqtisadi

rayonuna aid olan Qobustan rayonunda, Gəncə-Daşkəsən iqtisadi rayonuna aid olan Daşkəsən rayonunda, Qarabağ iqtisadi rayonuna aid olan Xocavənd rayonunda oğlanların nisbi sayı 53%-dən yuxarı, Mərkəzi Aran iqtisadi rayonuna aid olan Zərdab rayonu, Abşeron-Xızı iqtisadi rayonuna aid olan Xızı rayonu, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonuna aid olan Zaqatala və Balakən rayonları, Naxçıvan iqtisadi rayonuna aid olan Ordubad rayonunda isə 41%-dən aşağıdır. İqtisadi rayonlarda bir neçə rayonun göstəriciləri birləşdiyi üçün oğlanların nisbi sayı ilə qızların nisbi sayı arasındakı fərqlər bölgələrə nisbətən azalmışdır.

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN
İQTİSADI RAYONLAR ÜZRƏ PAYLANMASI**

Şəkil 1.3

“Abituriyentin elektron ərizəsi”ni dolduran gənc öz ərizəsində seçdiyi ixtisasların ardıcılığını qeyd etməklə, əslində, özünün bu və ya digər ixtisas qrupuna istəyini, marağını ifadə edir. Bu amil nəzərə alınaraq ixtisas qrupları üzrə abituriyentlərin istəyini ifadə edən kəmiyyət göstəricisi hesablanıb. Bu zaman ixtisas seçən abituriyentlərdən neçə faizinin həmin ixtisas qrupuna müraciət etməsi nəzərə alınıb. Qeyd edilən kəmiyyət göstəricisi əsasında respublika abituriyentlərini təmsil edən ortastatistik abituriyentin ixtisas qruplarından hər birinə görə istəyi faizlə təyin edilib.

Cədvəl 1.2

OĞLAN ABİTURİYENT				QIZ ABİTURİYENT			
Azərb. bölməsi		Rus bölməsi		Azərb. bölməsi		Rus bölməsi	
Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə
I	32.63	I	39.13	III	33.04	III	37.47
II	25.79	II	25.24	III (DT)	32.41	III (DT)	36.23
I (RK)	21.27	I (Rİ)	21.80	I	18.65	III (TC)	19.04
I (Rİ)	13.36	I (RK)	20.47	II	17.70	I	17.01
III	12.28	III	15.26	I (RK)	12.11	II	16.86
III (DT)	11.57	III (DT)	13.04	III (TC)	10.37	IV	12.93
III (TC)	4.88	III (TC)	9.56	I (Rİ)	7.55	I (RK)	11.12
IV	2.23	IV	5.19	IV	7.42	I (Rİ)	6.51

Cədvəldən görüldüyü kimi, oğlan və qızların ixtisas qruplarına münasibətləri fərqlidir. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də hər iki bölmənin ortastatistik oğlan abituriyentinin istəyi ən çox Riyaziyyat, fizika, mühəndislik (I qrup) və İqtisadiyyat və idarəetmə (II qrup) ixtisaslarıdır. Azərbaycan bölməsində oğlanların 58.42%-nin, rus bölməsində isə 64.37%-nin istəyi bu iki ixtisas qrupuna yönəlib. Bu rəqəmlər oğlan abituriyentlərin texniki, iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisaslarına marağının nə dərəcədə yüksək olduğunu göstərir. Bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki,

oğlanların I ixtisas qrupuna istəyi II qrupa nəzərən əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir.

Ortastatistik qız abituriyentin humanitar ixtisaslardan ibarət III ixtisas qrupuna istəyi daha yüksəkdir. Əvvəlki illərdə rus bölməsinin qız abituriyentləri II ixtisas qrupuna daha çox maraq göstərirdilər və son illərdə onların bu ixtisas qrupuna meyl bir qədər azalıb. 2019-cu ildə rus bölməsindəki qız abituriyentlərin 19.37%-i, 2020-ci ildə 17.82%-i, 2021-ci ildə 20.10%-i, 2022-ci ildə 19.15%-i, 2023-cü ildə 19.04%-i, 2024-cü ildə 16.72%, 2025-ci ildə isə 16.86% II ixtisas qrupunu seçib.

IV ixtisas qrupunda qızların ixtisas maraqları (istəkləri) oğlanların maraqlarından Azərbaycan bölməsində 3.3, rus bölməsində 2.5 dəfə yüksəkdir. Onu da qeyd edək ki, IV qrup üzrə ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edən qız abituriyentlərin sayı oğlanlardan 3.7 dəfə yüksək olub.

Cari ildə də V ixtisas qrupuna həm oğlan, həm də qız abituriyentlərin maraqları yüksək olub. V ixtisas qrupuna istəyin bu dərəcədə yüksək olması daha bu qrupa daxil olan ixtisasların müsabiqəsinin yalnız qəbul imtahanının I mərhələsinin (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanının) nəticələri əsasında aparılmasıdır. Bildiyimiz kimi, I-IV ixtisas qruplarında müsabiqə qəbul imtahanının hər iki mərhələsinin nəticələri əsasında aparılır və istənilən halda ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyənlər imtahanın I mərhələsində iştirak edirlər. Bununla yanaşı, cari ilin məzunlarının V ixtisas qrupu üzrə ixtisasların müsabiqəsində buraxılış imtahanının nəticələri əsasında iştirak etmək imkanı olmuş və onlar əlavə imtahan verməmişlər. Qeyd olunanlara baxmayaraq, faktiki olaraq, onların bir çoxunun bu qrupa aid olan ixtisaslara marağı çox az olub. Qeyd edək ki, ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edən abituriyentlərin cəmi 24.10%-i

(oğlanların 30.60%-i, qızların 18.77%-i) V qrupa daxil olan ixtisasları öz ərizələrində qeyd edib.

Respublikanın ayrı-ayrı bölgələrini təmsil edən oğlan və qız abituriyentlərin və subbakalavrların ixtisas qrupları üzrə istəklərinin paylanması müəyyənləşdirilib. Abituriyentləri və subbakalavrları bu və ya digər ixtisas qrupuna nisbətən daha çox meyil göstərən bölgələr 1.3 sayılı cədvəldə təqdim olunub.

Cədvəldən göründüyü kimi, Salyan, Neftçala, Qusar, Qax rayonlarında, Bakı şəhərinin Pirallahı, Sabunçu və Xətai rayonlarında, eləcə də Sumqayıt şəhərində oğlanlar yüksək faizlə (uyğun olaraq, 56.55%, 51.76%, 49.22%, 45.15%, 55.28%, 44.75%, 44.08%, 45.85%) texniki ixtisaslar qrupunu seçiblər. Əvvəlki illərdəki qəbulun nəticələri də göstərir ki, bu bölgələrdə oğlanların texniki ixtisaslara maraqları yüksəkdir və bu, bir ənənəyə çevrilib. Buna səbəb həmin bölgələrdə dəqiq fənlərin, xüsusən riyaziyyat və fizika fənlərinin tədrisi səviyyəsinin yüksək olması, həmçinin texniki elmlərlə bağlılığı olan sənaye müəssisələrinin mövcudluğudur. Şübhəsiz, müəllimin nüfuzu, yüksək təhsili və pedaqoji bacarığı da şagirdlər arasında fənnin daha dərinə öyrənilməsinə şərtləndirir. İxtisas seçərkən isə gənclər ən yaxşı bildikləri fənnin daha çox əhəmiyyət kəsb etdiyi ixtisas qrupuna üstünlük verirlər.

Bu il Quba, Şamaxı, Xaçmaz, Cəlilabad, Yardımlı, Gədəbəy, Ağcabədi rayonlarında, Mingəçevir şəhərində, Bakı şəhərinin Qaradağ və Sabunçu rayonlarında qızlar humanitar ixtisaslara daha çox üstünlük veriblər.

RESPUBLİKANIN BÖLGƏLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN OĞLAN VƏ QIZLARIN İXTİSAS QURUPLARI ÜZRƏ İSTƏKLƏRİNİN PAYLANMASI

İxtisas qrupu	A ZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ		RUS BÖLMƏSİ	
	Oğlanlar	Qızlar	Oğlanlar	Qızlar
I	Salyan rayonu (29.45), Neftçala rayonu (29.31), Xızı rayonu (29.09), Oax rayonu (27.78), Zərdab rayonu (26.90), Daşkəsən rayonu (26.23), Sumqayıt şəhəri (25.70), Ağdaş rayonu (25.56), Tovuz rayonu (25.27), Sırxan şəhəri (24.85), Zaqatala rayonu (24.65), Salyan rayonu (24.46), Qəbələ rayonu (24.17), Bakı ş. Pirallahı rayonu (24.11)	Siyəzən rayonu (29.45), Neftçala rayonu (29.31), Xızı rayonu (29.09), Oax rayonu (27.78), Zərdab rayonu (26.90), Daşkəsən rayonu (26.23), Sumqayıt şəhəri (25.70), Ağdaş rayonu (25.56), Tovuz rayonu (25.27), Sırxan şəhəri (24.85), Zaqatala rayonu (24.65), Salyan rayonu (24.46), Qəbələ rayonu (24.17), Bakı ş. Pirallahı rayonu (24.11)	Qusar rayonu (49.22), Sumqayıt şəhəri (45.85), Bakı ş. Səbuncu rayonu (44.75), Bakı ş. Xətai rayonu (44.08), Bakı ş. Nizami rayonu (43.55), Bakı ş. Suraxanı rayonu (42.56), Quba rayonu (41.79), Bakı ş. Qaradag rayonu (41.67), Bakı ş. Bineqedi rayonu (39.53), Bakı ş. Yasamal rayonu (38.74), Bakı ş. Xəzər rayonu (38.71), Abşeron rayonu (38.46), Bakı ş. Nesimi rayonu (38.20)	Balakan rayonu (41.82), Bakı ş. Xəzər rayonu (24.14), Zaqatala rayonu (23.64), Qusar rayonu (21.74), Bakı ş. Qaradag rayonu (21.11), Bakı ş. Suraxanı rayonu (20.92), Bakı ş. Nesimi rayonu (20.83), Quba rayonu (19.70), Bakı ş. Səbuncu rayonu (19.16), Abşeron rayonu (18.75), Bakı ş. Səbəyel rayonu (18.65), Bakı ş. Nizami rayonu (17.80)
II	Xocavənd rayonu (45.22), Ordubad rayonu (42.22), Naxçıvan şəhəri (41.97), Şərur rayonu (40.27), Şahbuz rayonu (39.72), Babək rayonu (38.03), Cəbrayıl rayonu (37.58), Ağdam rayonu (36.41), İmişli rayonu (35.01), Kəngərli rayonu (34.75), Zəngilan rayonu (33.74)	Ağsu rayonu (32.11), Balakan rayonu (30.06), Şərur rayonu (28.39), Ağdam rayonu (28.39), Zəngilan rayonu (28.33), Bakı ş. Səbəyel rayonu (27.92), Susa rayonu (27.14), Tərtər rayonu (27.05), Culfalı rayonu (26.36), Şəbran rayonu (26.08), Ucar rayonu (25.67), Bakı ş. Bineqedi rayonu (25.52), Xızı rayonu (25.45), Bakı ş. Nesimi rayonu (25.40), Sırxan şəhəri (25.00)	Lənkəran rayonu (40.00), Gəncə şəhəri (30.77), Quba rayonu (29.85), Bakı ş. Nesimi rayonu (29.40), Bakı ş. Bineqedi rayonu (28.46), Bakı ş. Nərimanov rayonu (28.25), Bakı ş. Səbəyel rayonu (28.06), Bakı ş. Yasamal rayonu (26.90), Abşeron rayonu (24.04), Bakı ş. Xətai rayonu (24.01), Sumqayıt şəhəri (23.58), Bakı ş. Xəzər rayonu (23.39), Xaçmaz rayonu (23.21)	Sumqayıt şəhəri (24.35), Balakan rayonu (23.64), Lənkəran rayonu (22.81), Bakı ş. Nizami rayonu (22.44), Bakı ş. Xəzər rayonu (22.07), Bakı ş. Bineqedi rayonu (21.55), Bakı ş. Nesimi rayonu (21.01), Bakı ş. Xətai rayonu (20.99), Abşeron rayonu (18.75), Bakı ş. Nərimanov rayonu (18.04)
III	Xocalı rayonu (25.35), Bərdə rayonu (18.33), Lərik rayonu (17.52), Kəlbəcər rayonu (16.19), Şamaxı rayonu (16.08), Goranboy rayonu (15.37), Masallı rayonu (15.34), Ordubad rayonu (15.00), Lənkəran rayonu (14.93), Şərur rayonu (14.60), Ləçin rayonu (14.60), Şəki rayonu (14.29), Cəlilabad rayonu (14.09)	Samaxı rayonu (43.71), Cəlilabad rayonu (39.30), Y.ardımlı rayonu (38.76), Gədəbəy rayonu (38.39), Ağcabədi rayonu (38.37), Kəngərli rayonu (37.68), Ləçin rayonu (36.63), Qobustan rayonu (36.54), Şəki rayonu (36.33), Bakı ş. Qaradag rayonu (36.20), Salyan rayonu (36.18), Bakı ş. Pirallahı rayonu (36.17), Ordubad rayonu (35.88), Masallı rayonu (35.77), Babək rayonu (35.66), Quba rayonu (35.57)	Lənkəran rayonu (22.00), Bakı ş. Xəzər rayonu (17.74), Gəncə şəhəri (16.86), Bakı ş. Nesimi rayonu (16.80), Bakı ş. Qaradag rayonu (16.67), Bakı ş. Bineqedi rayonu (15.22), Bakı ş. Səbuncu rayonu (15.18), Bakı ş. Xətai rayonu (14.92), Bakı ş. Nizami rayonu (14.78), Abşeron rayonu (14.42), Bakı ş. Yasamal rayonu (14.04), Bakı ş. Səbəyel rayonu (14.03), Bakı ş. Suraxanı rayonu (13.22)	Quba rayonu (50.00), Mingəçevir şəhəri (44.00), Bakı ş. Qaradag rayonu (43.33), Xaçmaz rayonu (41.54), Bakı ş. Səbuncu rayonu (41.11), Lənkəran rayonu (38.60), Sumqayıt şəhəri (38.01), Gəncə şəhəri (37.55), Bakı ş. Suraxanı rayonu (36.40), Bakı ş. Səbəyel rayonu (36.39), Bakı ş. Yasamal rayonu (36.30), Bakı ş. Nizami rayonu (36.10), Bakı ş. Xəzər rayonu (35.86), Bakı ş. Xətai rayonu (35.14)
IV	Lerik rayonu (6.05), Saatlı rayonu (5.73), Y.ardımlı rayonu (5.31), Zaqatala rayonu (5.00), Cəlilabad rayonu (4.99), Bərdə rayonu (4.73), Masallı rayonu (4.72), Lənkəran rayonu (4.61), İsmayilli rayonu (4.60), Oğuz rayonu (4.58)	Naxçıvan şəhəri (17.56), Şahbuz rayonu (17.45), Ordubad rayonu (13.29), Sırxan şəhəri (13.09), Kəngərli rayonu (13.04), Şəmkir rayonu (12.51), Tovuz rayonu (11.94), Göygöl rayonu (11.62), Qəbələ rayonu (11.59), Göyçay rayonu (11.35), Qəzax rayonu (11.25), Gəncə şəhəri (11.21), Bakı ş. Nizami rayonu (10.68), Goranboy rayonu (10.68)	Qusar rayonu (7.03), Bakı ş. Nərimanov rayonu (6.95), Gəncə şəhəri (6.21), Quba rayonu (5.97), Bakı ş. Səbəyel rayonu (5.67), Bakı ş. Səbuncu rayonu (5.45), Bakı ş. Nesimi rayonu (5.40), Bakı ş. Nizami rayonu (5.38), Bakı ş. Suraxanı rayonu (5.37), Xaçmaz rayonu (5.36), Bakı ş. Yasamal rayonu (5.12), Bakı ş. Xətai rayonu (4.63)	Qusar rayonu (23.19), Gəncə şəhəri (20.82), Lənkəran rayonu (17.54), Mingəçevir şəhəri (16.00), Bakı ş. Səbəyel rayonu (13.46), Bakı ş. Xətai rayonu (13.20), Bakı ş. Suraxanı rayonu (12.55), Bakı ş. Yasamal rayonu (12.45), Bakı ş. Bineqedi rayonu (12.45), Quba rayonu (12.12), Abşeron rayonu (12.05), Bakı ş. Nizami rayonu (11.22)

Qeyd: Seçmədə qəbul kampaniyasında iştirak etmək üçün müraciət edənlərin sayı. Azərbaycan bəlgələrinə istisna edilmişdir.

Qəbul imtahanlarının nəticələri əsasında ixtisas qrupları üzrə abituriyentlərin balları hesablanmış və toplanılan ballar seçməsi artan istiqamətdə nizamlanmışdır. Bundan sonra ayrı-ayrı ixtisas qrupları daxilində balların müşahidə edilən qiymətlər diapazonu müəyyən edilmiş, həmin diapazon bərabər intervallara bölünmüş və ballarına görə hər bir intervalda yerləşən abituriyentlərin sayı (tezliklər) hesablanmışdır. Tezliklərin abituriyentlərin ümumi sayına nisbəti əsasında nisbi tezliklər müəyyən edilmişdir.

Qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin nəticələri əsasında hesablanmış bal intervalları və uyğun nisbi tezliklər statistik sıra adlanır. Statistik sıra çox vaxt qrafik-histoqram şəklində təsvir edilir. Qeyd etmək lazımdır ki, təcrübədə həm simmetrik, həm də sağtərəfli (müsbət) və soltərəfli (mənfi) asimmetriyalı histoqramlara rast gəlmək mümkündür.

Histoqramları sağtərəfli asimmetriyalı seçmələrdə ortastatistik nəticə göstərən abituriyentə nəzərən zəif nəticə göstərənlərin sayı (rastgəlmə ehtimalı) yüksək nəticə göstərənlərin sayından çox, soltərəfli asimmetriyaya malik seçmələrdə azdır. Simmetrik histoqramlarda isə ortastatistik abituriyentə nəzərən yüksək və zəif nəticə göstərən abituriyentlərin rastgəlmə ehtimalı eynidir.

Aşağıdakı qrafiklərdə (1.1-1.4 sayılı) oğlan və qız abituriyentlərin topladıqları balların paylanma histoqramları ixtisas qrupları üzrə təsvir edilib. Histoqramlara əlavə olaraq balların paylanmasının əsas statistik göstəriciləri və paylanma funksiyaları da göstərilib.

Qrafiklərdən göründüyü kimi, I və II qruplarda abituriyentlərin topladıqları balların paylanma histoqramları bir-birinə oxşayır və sağtərəfli asimmetriyaya malikdir. Bu o deməkdir ki, yüksək nəticə göstərən abituriyentlərə nəzərən zəif nəticə göstərən abituriyentlər sayca üstünlük təşkil edir. III qrupda asimmetriya azdır. IV qrupda isə histoqram demək olar ki, simmetrikdir və balların paylanması müntəzəmdir.

Qrup: I

Cins: kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə: 259.812

Ortakvadratik meyil: 154.09

Moda: 150

Mediana: 222.33

Minimal bal: 2.3

Maksimal bal: 698.3

Abituriyentlərin sayı: 19178

Riyazi gözləmə: 287.281

Ortakvadratik meyil: 152.41

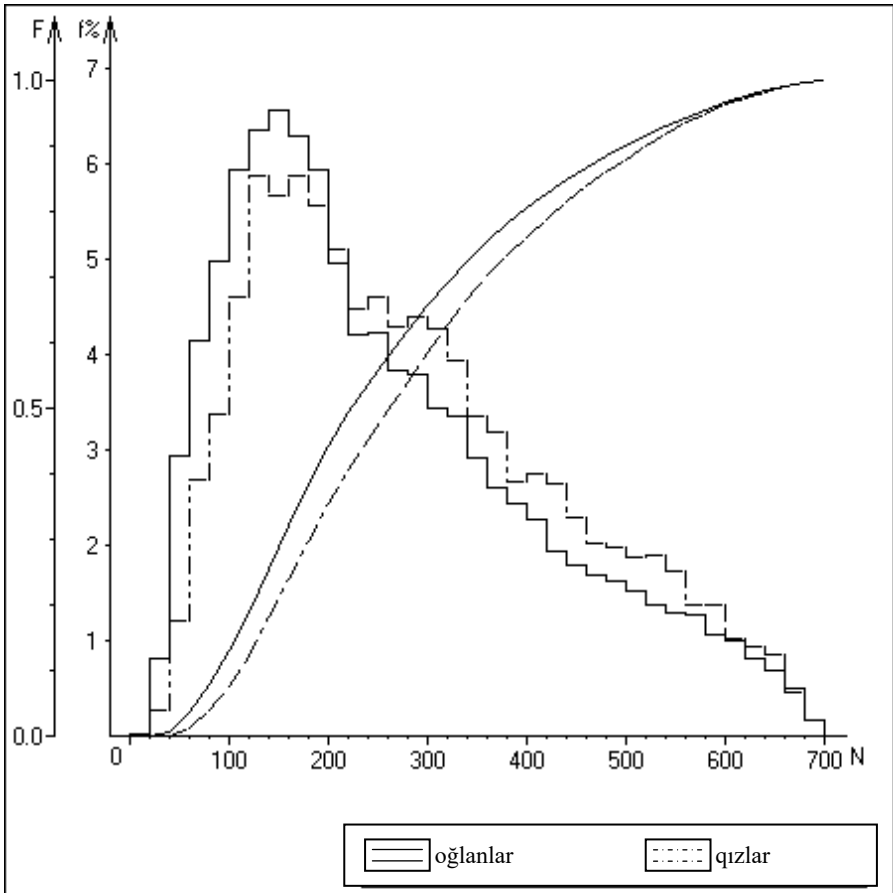
Moda: 130

Mediana: 260.59

Minimal bal: 18.5

Maksimal bal: 692.6

Abituriyentlərin sayı: 11732

Qrup: II

Cins: kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə: 210.473

Riyazi gözləmə: 211.805

Ortakvadratik meyl: 130.17

Ortakvadratik meyl: 125.89

Moda: 130

Moda: 130

Mediana: 176.56

Mediana: 175.17

Minimal bal: 13.6

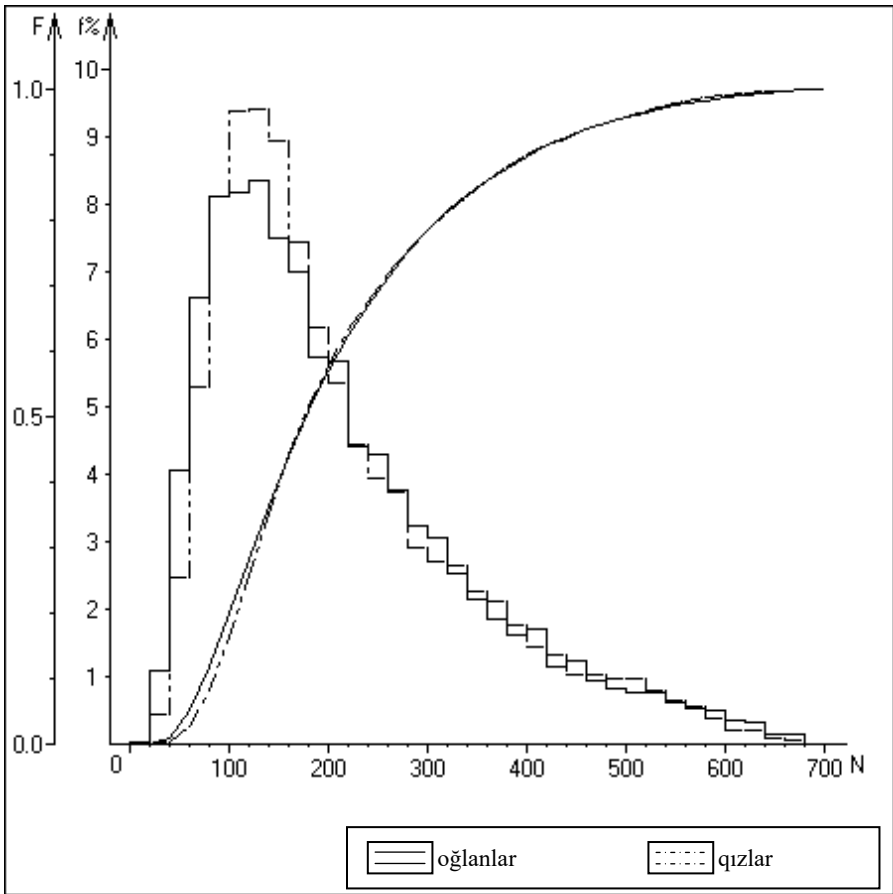
Minimal bal: 11.0

Maksimal bal: 677.8

Maksimal bal: 680.0

Abituriyentlərin sayı: 14847

Abituriyentlərin sayı: 11045

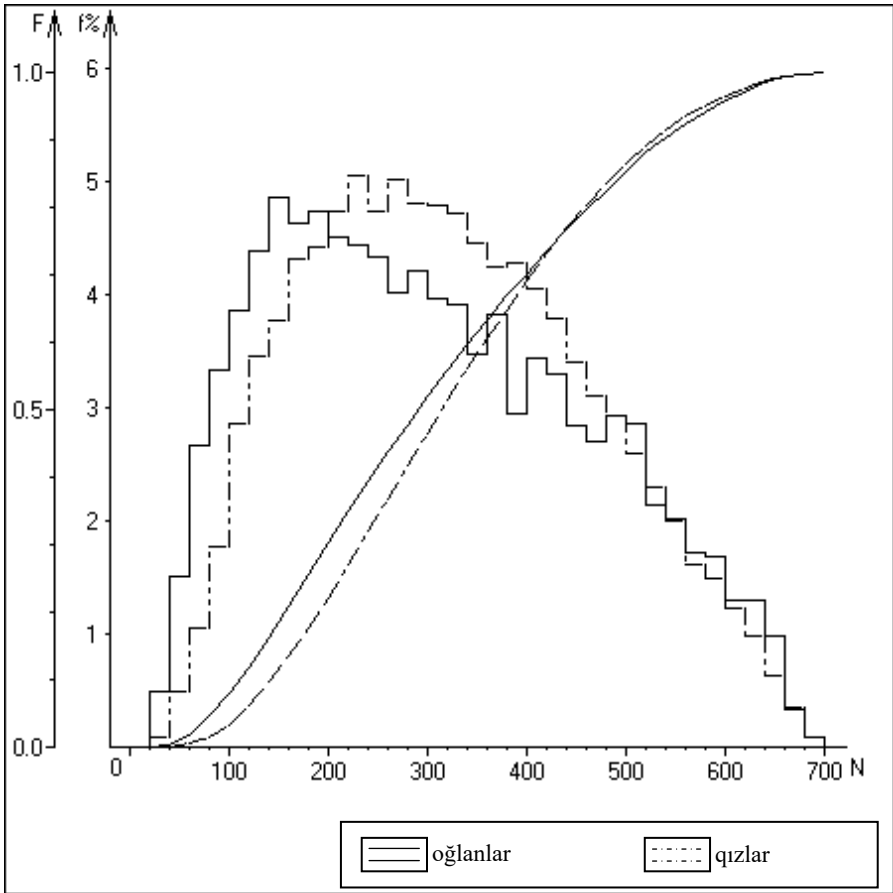

Qrup: III

Cins: kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə:	307.694	Riyazi gözləmə:	324.654
Ortakvadratik meyil:	157.74	Ortakvadratik meyil:	142.92
Moda:	150	Moda:	230
Mediana:	290.06	Mediana:	313.61
Minimal bal:	4.5	Minimal bal:	18.4
Maksimal bal:	690.0	Maksimal bal:	697.5
Abituriyentlərin sayı:	7387	Abituriyentlərin sayı:	21476

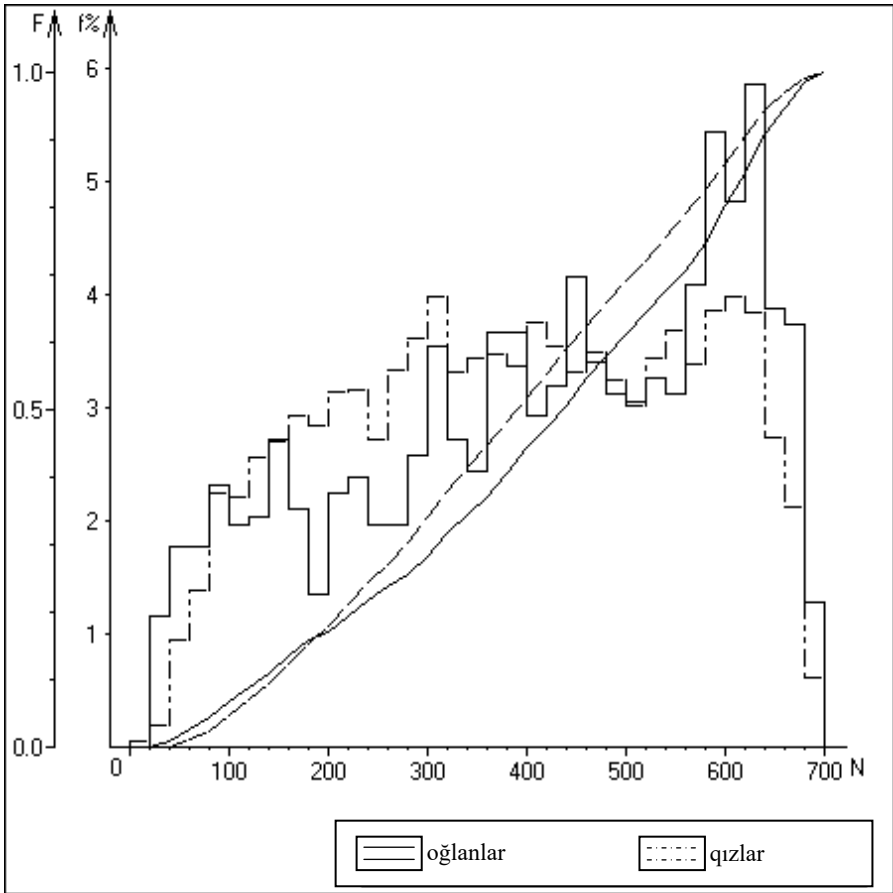
Qrup: IV

Cins: kişi

Cins: qadın

Riyazi gözləmə: 411.765
 Ortokvadratik meyil: 185.18
 Moda: 630
 Mediana: 435.96
 Minimal bal: 21.9
 Maksimal bal: 700.0
 Abituriyentlərin sayı: 1467

Riyazi gözləmə: 385.001
 Ortokvadratik meyil: 172.78
 Moda: 310
 Mediana: 389.30
 Minimal bal: 8.7
 Maksimal bal: 700.0
 Abituriyentlərin sayı: 5084

I və III ixtisas qruplarında qız abituriyentlərin orta bal göstəriciləri oğlan abituriyentlərin orta bal göstəricilərindən, IV ixtisas qrupunda isə oğlan abituriyentlərin orta bal göstəriciləri qız abituriyentlərin orta bal göstəricilərindən yüksəkdir. II qrupda isə oğlan və qız abituriyentlərin orta bal göstəriciləri bir-birinə daha yaxındır. Son illər IV qrupda oğlan abituriyentlərin nəticələri qız abituriyentlərin nəticələri ilə müqayisədə yüksək olmuşdur. Düşünürük ki, bunun əsas səbəbi bu qrupa ərizə verən oğlanların içərisində məqsədyönlü şəkildə tibb ixtisaslarına qəbul olmaq istəyənlərin payının artmasıdır. Belə ki, qızlarla müqayisədə oğlanlar IV qrupda pedaqogika, kimya və biologiya ixtisaslarına meyil etməzlər, qızlar isə oğlanlar kimi tibb ixtisaslarına daha çox meyil etsələr də, tibb ixtisasları ilə yanaşı bu ixtisasları da ərizələrində qeyd edirlər. Nəticədə, qızlar arasında yüksək hazırlıqlı abituriyentlərlə yanaşı, aşağı və orta hazırlıqlı abituriyentlər də IV qrupa ərizə verirlər. Belələri, yəni yüksək bal toplayacaqlarından tam əmin olmayanlar oğlanlar arasında azlıq təşkil edir.

Qeyd edilən seçmələrin histoqramı və paylanma funksiyasının dəyişmə xarakteri göstərir ki, I ixtisas qrupunda yüksək ballar diapazonunda qız abituriyentlər nisbi sayına görə oğlan abituriyentlərlə müqayisədə üstünlük təşkil edir. IV ixtisas qrupunda oğlanlar arasında zəif və yüksək hazırlıqlı abituriyentlərin payı qızlara nisbətən daha çoxdur. I və III ixtisas qruplarında aşağı ballar diapazonunda oğlan abituriyentlər nisbi sayına görə üstünlük təşkil edir. II qrupda isə digər qruplarla müqayisədə oğlan və qız abituriyentlərin nəticələri bir-birinə daha yaxındır.

Aparılmış araşdırmalar nəticəsində ali təhsil müəssisələrinə imtahan vermiş oğlan və qız abituriyentlərin ortastatistik portreti müəyyən edilib (cədvəl 1.4). I mərhələdə Azərbaycan bölməsində ortastatistik qız abituriyent Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 62.25, riyaziyyatdan 32.05, ingilis dilindən 47.51, rus dilindən 37.51, II mərhələdə Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 58.44, ədəbiyyatdan 56.60, riyaziyyatdan 29.12, fizikadan 39.64, kimyadan 35.41, biologiyadan 52.62, tarixdən 28.73, informatikadan 37.78, coğrafiyadan 23.57 faizinə düzgün cavab verib. Ortastatistik oğlan abituriyent isə I mərhələdə Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 51.41, riyaziyyatdan 30.66, ingilis dilindən 39.36, rus dilindən 29.51, II mərhələdə Azərbaycan dili fənnindən test tapşırıqlarının 51.75, ədəbiyyatdan 50.81, riyaziyyatdan 28.85, fizikadan 33.48, kimyadan 25.56, biologiyadan 57.63, tarixdən 30.05, informatikadan 38.04, coğrafiyadan 28.27 faizini düzgün cavablandırır.

Təhlil göstərir ki, hər iki bölmədə riyaziyyat, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri istisna olmaqla, qalan bütün imtahan fənləri üzrə qız abituriyentlərin göstəriciləri üstündür. Hər iki bölmədə həm I mərhələ, həm də II mərhələ üzrə orta ballara görə qız abituriyentlər oğlan

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

abituriyentlərdən çox üstün olublar. Bu fərq tədris dili, xarici dil və kimya fənlərində daha çox nəzərə çarpır. Tarix, riyaziyyat və informatika fənləri üzrə göstəricilər isə bir-birinə yaxındır. I mərhələ üzrə ümumi balların fərqi Azərbaycan bölməsində 20.25, rus bölməsində 14.90, II mərhələ üzrə müvafiq olaraq 26.77 və 25.86, hər iki mərhələ üzrə bütövlükdə müvafiq olaraq 41.24 və 37.47 bala bərabərdir.

Cədvəl 1.4

**OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA
DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ**

F Ə N L Ə R	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi	
	Oğlanlar	Qızlar	Oğlanlar	Qızlar
<i>I mərhələ üzrə</i>				
Tədris (Azərbaycan, rus) dili	51.41	62.25	49.79	58.47
Riyaziyyat	30.66	32.05	34.28	33.89
İngilis dili	39.36	47.51	56.23	62.87
Rus dili	29.51	37.51	---	---
Orta bal (I mərhələ)	120.36	140.61	140.27	155.17
<i>II mərhələ üzrə</i>				
Tədris (Azərbaycan, rus) dili (III qrup)	51.75	58.44	45.73	56.23
Ədəbiyyat (III qrup)	50.81	56.60	40.67	51.01
Riyaziyyat (I,II qruplar)	28.85	29.12	29.36	30.63
Fizika (I,IV qruplar)	33.48	39.64	32.82	36.63
Kimya (I,IV qruplar)	25.56	35.41	28.86	34.65
Biologiya (IV qrup)	57.63	52.62	50.11	47.12
Tarix (II,III qruplar)	30.05	28.73	24.64	24.16
İnformatika (I qrup)	38.04	37.78	33.77	34.98
Coğrafiya (II,III qruplar)	28.27	23.57	23.81	22.22
Orta bal (II mərhələ)	111.86	138.63	105.67	131.53
Orta bal (I və II mərhələ, I-IV qruplar)	257.32	298.56	257.73	295.20

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Qəbul olan oğlan və qız abituriyentlərin test tapşırıqlarına düzgün cavablarının ortastatistik göstəriciləri 1.5 sayılı cədvəldə təqdim olunub. Cədvəldən görüldüyü kimi, ümumilikdə tam seçmədə olduğu kimi ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlər altseçməsində də ortastatistik qız abituriyentin nəticələri oğlan abituriyentin nəticələrindən daha yüksəkdir. Sadəcə bu fərq bir qədər azalmış, hətta bəzi fənlərdən oğlan abituriyentlərin göstəriciləri daha yüksək olmuşdur.

Cədvəl 1.5

**QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN
TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ
ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ**

F Ə N L Ə R	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi	
	Oğlanlar	Qızlar	Oğlanlar	Qızlar
<i>I mərhələ üzrə</i>				
Tədris (Azərbaycan, rus) dili	72.04	79.71	62.16	67.85
Riyaziyyat	51.84	51.69	50.41	43.80
İngilis dili	60.06	67.62	73.03	76.55
Rus dili	48.14	55.65	---	---
Orta bal (I mərhələ)	183.07	198.12	185.55	188.14
<i>II mərhələ üzrə</i>				
Tədris (Azərbaycan, rus) dili (III qrup)	66.67	73.61	62.76	68.10
Ədəbiyyat (III qrup)	69.92	74.40	66.52	65.86
Riyaziyyat (I,II qruplar)	41.91	43.54	42.42	42.34
Fizika (I,IV qruplar)	47.96	53.53	45.22	47.96
Kimya (I,IV qruplar)	36.13	47.61	37.04	42.97
Biologiya (IV qrup)	68.60	63.03	60.50	56.32
Tarix (II,III qruplar)	41.80	40.96	36.10	31.60
İnformatika (I qrup)	53.56	52.34	49.03	50.44
Coğrafiya (II,III qruplar)	43.73	39.97	36.36	35.07
Orta bal (II mərhələ)	170.30	202.04	161.35	178.25
Orta bal (I və II mərhələ, I-IV qruplar)	358.08	402.85	351.91	370.12

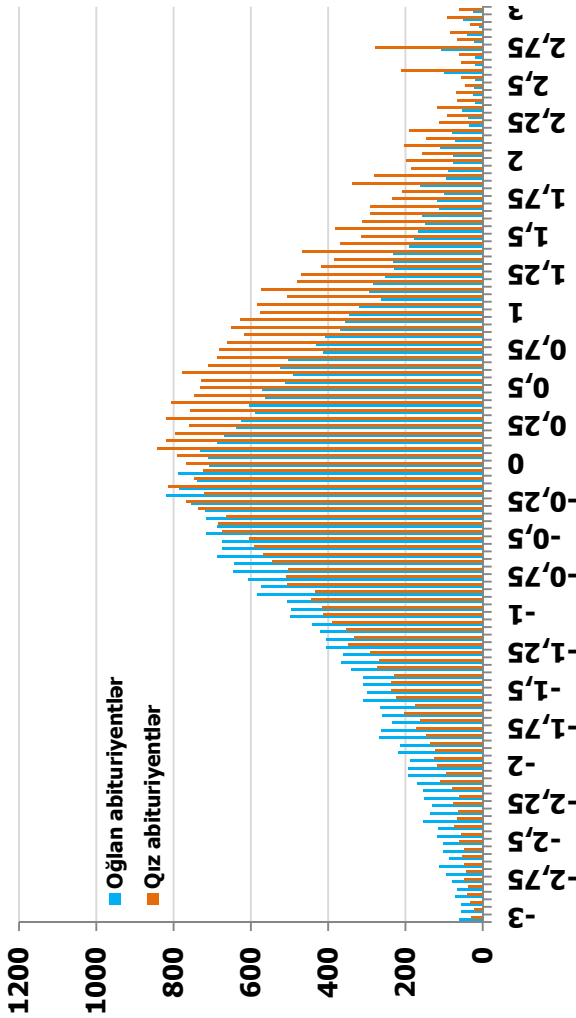
Son illər DİM test tapşırıqları bankının parametrləndirilməsi üzrə bir sıra tədbirlər həyata keçirir: test tapşırıqlarının sınaqdan keçirilməsi və sonradan nəticələrinin emalı – test tapşırıqlarının kalibrlənməsi aparılır. Test tapşırıqlarının parametrləndirilməsi iki model – Rasch və ikiparametrlı logistik model əsasında həyata keçirilir. Rasch modelində bütün test tapşırıqları eyni diskriminasiya (ayırmaq) göstəricisinə malikdir. Bu, əslində, çox sərt fərziyyədir və praktikada özünü nadir hallarda doğruldu. İkiparametrlı logistik modeldə isə test tapşırıqlarının diskriminasiya göstəriciləri bir-birindən fərqlənir. Bu modelin Rasch modelinə nəzərən üstünlüyü onun empirik (real) məlumatlarla daha yüksək uzlaşma səviyyəsinə malik olmasıdır. İkiparametrlı logistik model əsasında bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi BILOG-MG proqram təminatı əsasında aparılır.

Yeni testlərin tərkibində parametrləndirilmiş tapşırıqlardan istifadə edilməsi testləşdirmə aparılan fənn üzrə qabiliyyət göstəricisi şkalasına yeni test tapşırıqlarının əlavə edilməsinə imkan verir. Beləliklə, kalibrlənmə həyata keçirildikdən sonra eyni tapşırıqlara malik olmayan müxtəlif testlərin nəticələrini müqayisə etmək imkanı yaranır. Bununla yanaşı, müxtəlif imtahanlarda eyni imtahan iştirakçılarının olması da bu imtahanlardakı testlərin nəticələrini müqayisə etmək imkanı verir.

Bu il Azərbaycan dili və riyaziyyat fənlərindən imtahan testləri tərtib edilərkən məhz ikinci metoddan istifadə olunmuşdur. Bu da bütün ixtisas qruplarında imtahan verən abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələrinin elmi cəhətdən əsaslandırılmış müqayisəsinə aparmağa imkan vermişdir.

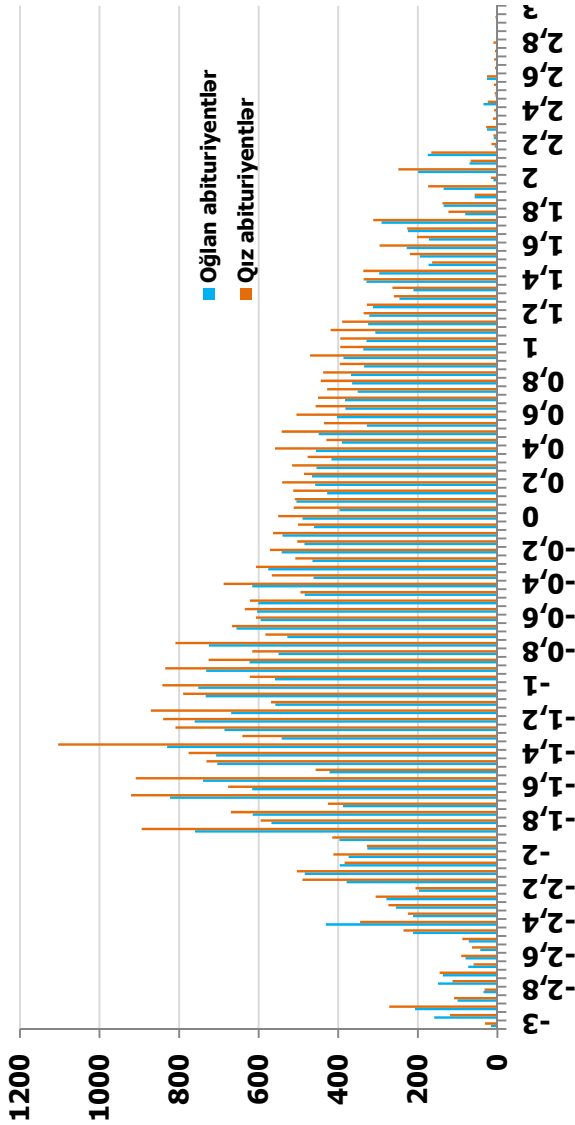
Qəbul imtahanlarında iştirak edən oğlan və qız abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələrinin paylanmasını əks etdirən histqramların (bax: qrafik 1.5 və 1.6) müqayisəsi qızların həm Azərbaycan dili, həm də riyaziyyatdan üstünlüyə malik olduğunu göstərir. Lakin riyaziyyat fənni üzrə bu üstünlük Azərbaycan dilindən fərqli olaraq çox cüzdür.

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİ ÜZRƏ
QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (2025-Cİ İLİN MƏZUNLARI)**

Qrafik 1.5

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
OĞLAN VƏ QIZ ABİTURIYENTLƏRİN RİYAZİYYAT FƏNNİ ÜZRƏ
QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (2025-Cİ İLİN MƏZUNLARI)**

Qrafik 1.6

Azərbaycan dili üzrə qabiliyyət səviyyəsinin paylanması əks etdirən histoqramların (1.5 sayılı qrafik) müqayisəsi göstərir ki, nisbətən yüksək qabiliyyət intervalında qızlar, aşağı qabiliyyət intervalında isə oğlanlar sayca üstünlük təşkil edir. Histoqramlar üzrə hesablamalar göstərir ki, hər 100 qız abituriyentdən 54–55-nin qabiliyyəti 0.05 loqitdən yüksək olduğu halda, hər 100 oğlan abituriyentdən qabiliyyətləri həmin intervalda yerləşənlərin sayı cəmi 38-39 nəfərdir. Beləliklə, bu intervalda fərq 16% təşkil edir.

Riyaziyyat fənni üzrə qabiliyyət səviyyələrinin paylanmasında isə bir qədər başqa mənzərə müşahidə olunur (1.6 sayılı qrafikə bax). Burada oğlan abituriyentlərin qabiliyyət göstəriciləri qızların göstəricilərinə yaxın olmuşdur. Azərbaycan dilindən fərqli olaraq riyaziyyat fənni üzrə oğlan və qızların qabiliyyət səviyyələrinin paylanmaları arasındakı fərq kiçikdir.

Qabiliyyətlərin ortokvadratik meyillə ifadə edilmiş vahidlərdə fərqlərini müqayisə etdikdə də həmin nəticəyə gəlmək mümkündür. Azərbaycan dili üzrə ümumi paylanmanın ortokvadratik meyilinin $\sigma_a = 1.288$ olduğunu nəzərə alsaq, onda fərq aşağıdakı kimi olacaq:

$$\frac{0.226 + 0.271}{1.288} = 0.39\sigma_a$$

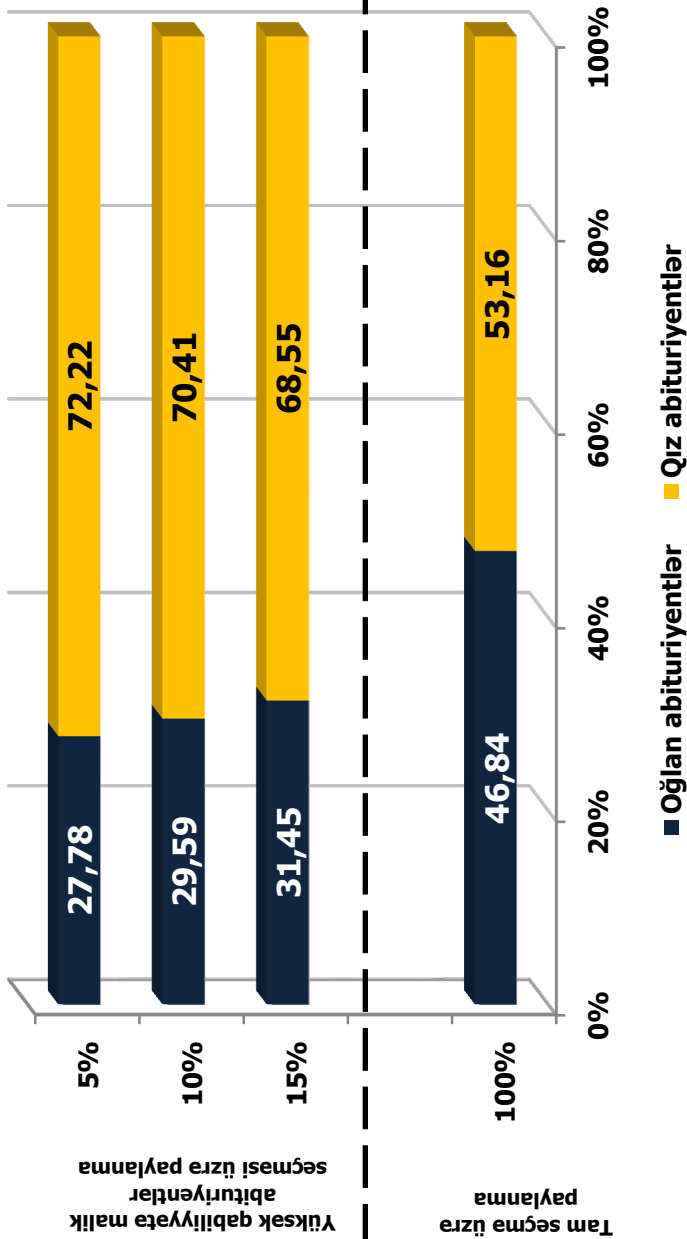
Riyaziyyat üzrə ümumi paylanmanın ortokvadratik meyilinin $\sigma_r = 1.326$ olduğunu nəzərə alanda fərq:

$$\frac{-0.525 + 0.546}{1.326} = 0.02\sigma_r$$

bərabər olacaq.

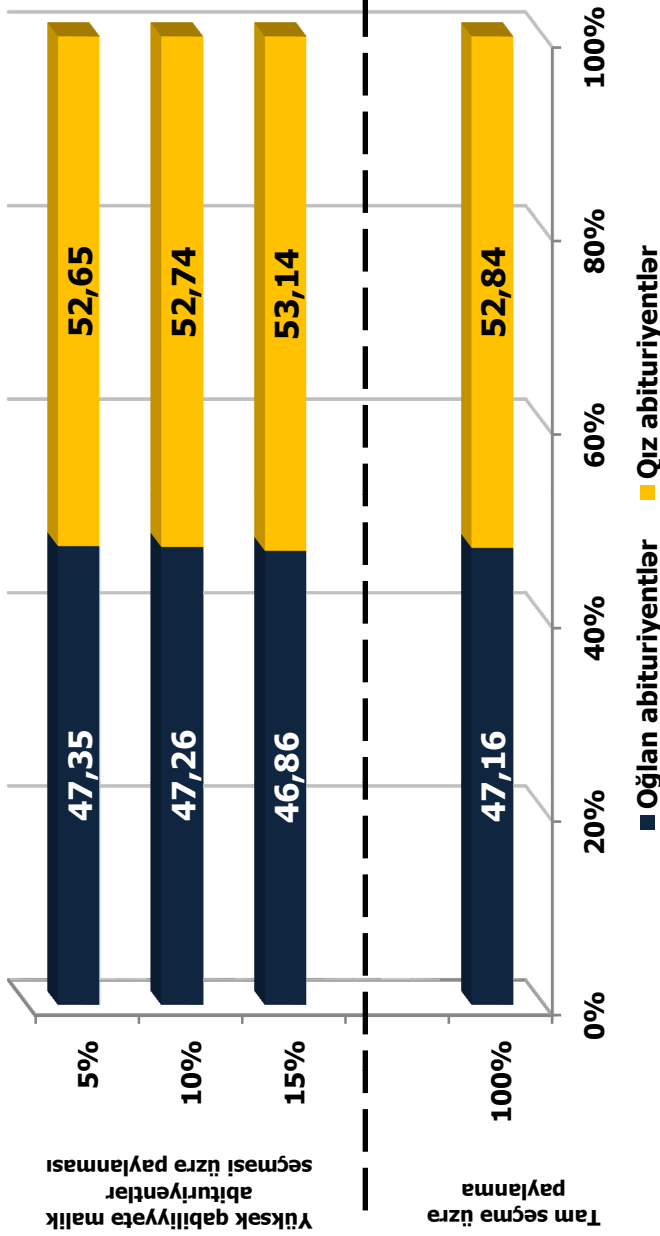
Beləliklə, oğlan və qız abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələri arasındakı fərq müvafiq ortokvadratik meyilin Azərbaycan dilində 39, riyaziyyatda isə 2%-nə bərabərdir.

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ
OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN BÖLĞÜSÜ

Şəkil 1.4

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN
RİYAZIYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ OĞLAN VƏ
QIZ ABİTURİYENTLƏRİN BÖLĞÜSÜ**

Şəkil 1.5

1.4 və 1.5 sayılı diaqramlarda oğlan və qızların tam seçmənin 5%, 10% və 15%-ni təşkil edən altseçmələri üzrə Azərbaycan dili və riyaziyyatdan qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan və qız abituriyentlərin nisbi sayları faizlə təqdim edilmişdir. Diaqramlardan görüldüyü kimi, Azərbaycan dilindən ən yüksək qabiliyyətə malik olan 5%-li altseçmədə hər 100 abituriyentdən 72-73-ü qız, 27-28-i oğlan, riyaziyyatdan ən yüksək qabiliyyətə malik olan 5%-li altseçmədə hər 100 abituriyentin 47-48-i oğlan, 52-53-ü qızıdır.

Qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan və qız abituriyentlərin ixtisas qrupları üzrə tərkibinin (bax: cədvəl 1.6 və 1.7) təhlili göstərir ki, Azərbaycan dili üzrə yüksək qabiliyyətə malik olan oğlanların III ixtisas qrupuna istəkləri tam seçməni təmsil edən ortastatistik oğlan abituriyentin həmin qrupa nümayiş etdirdiyi istəkdən yüksəkdir. Doğrudan da, 5%-li altseçmə səviyyəsində III ixtisas qrupunun oğlan abituriyentlərinin nisbi sayı tam seçməyə nəzərən təxminən 2.1 dəfə artmışdır. Azərbaycan dilindən yüksək qabiliyyətə malik oğlan abituriyentlər III ixtisas qrupu ilə yanaşı, IV ixtisas qrupuna da üstünlük verirlər (nisbi sayı isə təxminən 4.4 dəfə çox olub). Qız abituriyentlərin seçimində də belə tendensiya III və IV ixtisas qruplarında müşahidə olunur. Burada 5%-li altseçmə səviyyəsində qız abituriyentlərin istəyi tam seçməyə nəzərən III qrupda 1.2, IV qrupda 2.2 dəfə yüksəkdir. Digər tərəfdən, qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan dili fənni üzrə yüksək qabiliyyətli oğlanların və qızların I və II qrupların ixtisaslarını seçmə ehtimalı tam seçməyə nəzərən müvafiq olaraq I qrupda 1.3 və 1.4 dəfə, II qrupda 2.1 və 2.5 dəfə zəifdir.

Cədvəl 1.6

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ
ƏSASƏN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏT
SƏVİYYƏSİNƏ MALİK OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN
İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI
(2025-Cİ İLİN MƏZUNLARI)**

Tam seçmə üzrə	Oğlan abituriyentlər					Qız abituriyentlər				
	Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması				Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
5%	27.78	35.94	17.10	34.20	12.76	72.22	17.83	9.22	52.42	20.53
10%	29.59	37.00	18.58	33.05	11.37	70.41	18.65	10.74	52.51	18.10
15%	31.45	38.32	19.63	32.06	9.99	68.55	19.30	11.60	51.92	17.18
Ərizələrin paylanması	46.84	45.16	35.40	16.52	2.92	53.16	24.38	23.12	43.29	9.22

Cədvəl 1.7

**QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ
ƏSASƏN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏT
SƏVİYYƏSİNƏ MALİK OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN
İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI
(2025-Cİ İLİN MƏZUNLARI)**

Tam seçmə üzrə	Oğlan abituriyentlər					Qız abituriyentlər				
	Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması				Altseçmə- nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
5%	47.35	63.73	12.98	7.61	15.69	52.65	41.06	9.99	14.27	34.68
10%	47.26	62.43	15.48	8.77	13.33	52.74	40.42	11.00	18.34	30.24
15%	46.86	62.02	16.57	9.98	11.43	53.14	39.51	12.32	21.38	26.78
Ərizələrin paylanması	47.16	45.74	34.69	16.29	3.29	52.84	24.31	22.84	42.95	9.90

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan abituriyentlər I qrupun ixtisaslarına üstünlük verirlər. Belə ki, riyaziyyatdan yüksək

qabiliyyətə malik 5%-li altseçməni təmsil edən abituriyentlərin 63.73%-i ərizələrində bu qrupu seçib.

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik qız abituriyentlər seçməsinə bir az fərqli mənzərənin şahidi oluruq. Belə ki, bu cür abituriyentlər daha çox I və IV ixtisas qruplarına üstünlük verirlər və riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçməni təmsil edən abituriyentlərin müvafiq olaraq 41.06 və 34.68%-i ərizələrində bu qrupları seçib.

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik həm oğlan, həm qız abituriyentlər III qrupa elə də meyil göstərməyiblər. Oğlan abituriyentlərin tam seçməsinin 16.29%, qız abituriyentlərin 42.95%-i bu qrupu seçmələrinə baxmayaraq, riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçmədə belələrinin nisbi sayı müvafiq olaraq 2.1 və 3.0 dəfə az olub. IV ixtisas qrupunda isə bunun tam əksini görürük. 1.7 saylı cədvəldən də görüldüyü kimi, oğlan abituriyentlərin 3.29%-i, qız abituriyentlərin 9.90%-i IV ixtisas qrupunu seçdiyi halda yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçmədə belələrinin nisbi sayı tam seçməyə nəzərən müvafiq olaraq 4.8 və 3.5 dəfə çox olub.

2025-ci ildə qəbul imtahanlarında daha yüksək nəticələri İsmayılı, Zaqatala, Yardımlı, Şəki, Qəbələ, Qubadlı, Xızı, Abşeron rayonlarının, Bakı, Mingəçevir və Sumqayıt şəhərlərinin oğlan abituriyentləri, Qəbələ, İsmayılı, Oğuz, Qubadlı, Abşeron, Şahbuz, Şəki rayonlarının, Sumqayıt, Mingəçevir, Naxçıvan, Gəncə və Bakı şəhərlərinin qızları göstəriblər. Bu bölgələri təmsil edən ortastatistik oğlan və qız abituriyentlər qəbul imtahanlarında müvafiq olaraq 265 və 305-dən çox bal toplayıblar (bax: cədvəl 1.8).

Xızı rayonu istisna olmaqla, digər bütün bölgələr üzrə qız abituriyentlərin imtahan nəticələri oğlanların nəticələrindən yüksəkdir. Bu özünü Oğuz, Şahbuz, Hacıqabul, Naxçıvan şəhəri, Daşkəsən, Babək, Ağstafa, Qəbələ, Xocavənd, Qazax, Beyləqan və Qubadlı rayonları üzrə daha qabarıq göstərir. Həmin bölgələrin ortastatistik qız abituriyentlərinin göstəriciləri oğlanların göstəricilərindən ən azı 60 bal çoxdur. Ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı da qızların bu üstünlüyü özünü göstərir. Belə ki, 1.8 saylı cədvəldə göstərilən 73 bölgənin 72-sində ortastatistik qız abituriyentin balı ortastatistik oğlan abituriyentin balından yüksək olduğu

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

kimi, ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizinə görə də 37 bölgədə qızların göstəriciləri oğlanların göstəricilərindən yüksəkdir. Bu göstəriciyə görə 36 bölgədə oğlanlar qızlardan üstün olublar. Onu da qeyd edək ki, bölgələr üzrə oğlanlarla qızların ümumi sayı, həmçinin qəbul olanların sayında abituriyentlərlə subbakalavrların sayı birlikdə göstərilib.

Cədvəl 1.8

**QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ORTASTATİSTİK
OĞLAN VƏ QIZLARIN İMTAHAN BALLARI***
(abituriyentlər və subbakalavrlar)
(BÖLGƏLƏR ÜZRƏ)

№	B Ö L G Ə	OĞLANLAR				QIZLAR			
		Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi	Sayı	Orta bal (I-IV qruplar üzrə)	Qəbul olanların sayı	Qəbul olma faizi
1	Bakı şəhəri	22054	273.265	9099	41.26	24611	312.234	10962	44.54
2	Sumqayıt şəhəri	2958	288.288	1288	43.54	3201	321.361	1467	45.83
3	Abşeron rayonu	2844	265.339	1170	41.14	3175	321.642	1477	46.52
4	Gəncə şəhəri	2370	252.843	840	35.44	2865	305.127	1099	38.36
5	Lənkəran rayonu	1129	248.565	391	34.63	1613	274.936	537	33.29
6	Şəmkir rayonu	1061	227.865	344	32.42	1557	271.571	548	35.20
7	Ağdam rayonu	1195	224.967	379	31.72	1401	266.825	517	36.90
8	Xaçmaz rayonu	1011	219.906	299	29.57	1372	262.062	416	30.32
9	Şəki rayonu	1000	272.814	418	41.80	1374	305.943	562	40.90
10	Quba rayonu	1003	241.366	289	28.81	1353	269.266	366	27.05
11	Masallı rayonu	1023	255.530	348	34.02	1155	293.452	376	32.55
12	Bərdə rayonu	1014	246.744	355	35.01	1160	291.192	398	34.31
13	Tovuz rayonu	923	256.637	298	32.29	1248	291.136	444	35.58
14	Cəlilabad rayonu	1017	235.091	319	31.37	1145	269.660	356	31.09

* Cədvəldə oğlan və qızların ümumi sayında, həmçinin qəbul olanların sayında subbakalavrlar da nəzərə alınıb.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

15	Sabirabad rayonu	860	225.400	270	31.40	975	279.936	287	29.44
16	Mingəçevir şəhəri	756	280.038	304	40.21	948	316.425	374	39.45
17	Naxçıvan şəhəri	777	249.597	309	39.77	921	315.359	416	45.17
18	Ağcabədi rayonu	793	234.818	231	29.13	897	294.202	332	37.01
19	Füzuli rayonu	781	238.838	235	30.09	880	286.356	295	33.52
20	Salyan rayonu	770	231.190	260	33.77	880	289.179	336	38.18
21	Kəlbəcər rayonu	824	251.490	308	37.38	800	287.759	305	38.13
22	Laçın rayonu	722	263.177	301	41.69	758	295.589	307	40.50
23	Qəbələ rayonu	641	270.900	281	43.84	832	334.125	331	39.78
24	Biləsuvar rayonu	686	250.918	198	28.86	786	280.297	216	27.48
25	Göyçay rayonu	627	243.989	242	38.60	807	301.360	283	35.07
26	Yevlax rayonu	650	227.470	164	25.23	751	278.427	256	34.09
27	Goranboy rayonu	636	253.236	205	32.23	734	288.163	204	27.79
28	İmişli rayonu	628	247.050	222	35.35	736	271.852	259	35.19
29	Ağdaş rayonu	575	217.161	178	30.96	733	272.695	256	34.92
30	Kürdəmir rayonu	594	221.087	174	29.29	710	277.098	235	33.10
31	Şamaxı rayonu	659	211.454	187	28.38	636	269.276	202	31.76
32	Astara rayonu	576	235.268	173	30.03	712	276.933	227	31.88
33	Şirvan şəhəri	589	256.087	193	32.77	697	283.984	263	37.73
34	Qazax rayonu	593	226.805	200	33.73	656	287.693	231	35.21
35	Zaqatala rayonu	465	285.482	191	41.08	765	298.254	287	37.52
36	Beyləqan rayonu	570	241.081	174	30.53	611	301.233	184	30.11
37	Qusar rayonu	498	236.524	162	32.53	610	257.440	152	24.92
38	Qubadlı rayonu	513	270.200	219	42.69	578	330.335	265	45.85
39	Ağstafa rayonu	497	230.186	151	30.38	538	293.420	195	36.25
40	Cəbrayıl rayonu	487	252.210	199	40.86	548	295.115	216	39.42
41	Babək rayonu	466	209.959	142	30.47	556	273.561	195	35.07
42	Saatlı rayonu	451	231.357	143	31.71	566	286.914	159	28.09
43	Göygöl rayonu	454	217.995	124	27.31	551	275.831	176	31.94
44	Şərur rayonu	451	248.116	154	34.15	551	261.857	188	34.12
45	İsmayıllı rayonu	463	298.477	204	44.06	537	332.210	219	40.78
46	Tərtər rayonu	427	191.589	88	20.61	496	242.752	151	30.44
47	Neftçala rayonu	372	247.478	117	31.45	519	291.233	198	38.15

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

48	Ucar rayonu	374	234.843	117	31.28	502	275.079	157	31.27
49	Ağsu rayonu	429	211.000	108	25.17	434	243.416	115	26.50
50	Hacıqabul rayonu	394	215.204	130	32.99	462	282.155	168	36.36
51	Balakən rayonu	311	248.551	108	34.73	542	302.987	199	36.72
52	Samux rayonu	369	241.197	105	28.46	440	261.693	134	30.45
53	Şabran rayonu	381	238.883	114	29.92	427	292.642	154	36.07
54	Gədəbəy rayonu	358	237.144	106	29.61	449	294.409	147	32.74
55	Zəngilan rayonu	327	258.953	125	38.23	359	282.777	134	37.33
56	Culfa rayonu	277	247.762	104	37.55	366	297.306	149	40.71
57	Siyəzən rayonu	303	245.325	95	31.35	336	266.258	100	29.76
58	Qax rayonu	251	247.167	94	37.45	372	298.955	135	36.29
59	Zərdab rayonu	239	226.091	84	35.15	367	255.568	97	26.43
60	Lerik rayonu	311	235.605	81	26.05	277	265.840	78	28.16
61	Oğuz rayonu	242	234.086	74	30.58	333	331.108	130	39.04
62	Yardımlı rayonu	338	274.261	106	31.36	211	286.964	63	29.86
63	Ordubad rayonu	178	259.482	80	44.94	300	292.909	112	37.33
64	Qobustan rayonu	255	238.657	73	28.63	206	260.354	59	28.64
65	Şuşa rayonu	159	214.690	66	41.51	203	273.712	71	34.98
66	Kəngərli rayonu	141	222.758	46	32.62	205	266.236	65	31.71
67	Şahbuz rayonu	140	237.535	46	32.86	149	319.615	47	31.54
68	Daşkəsən rayonu	126	198.246	27	21.43	121	263.262	34	28.10
69	Xocavənd rayonu	112	226.206	41	36.61	91	287.850	30	32.97
70	Xızı rayonu	74	270.157	28	37.84	111	253.752	39	35.14
71	Sədərək rayonu	80	223.657	37	46.25	93	259.761	40	43.01
72	Xocalı rayonu	69	255.748	22	31.88	89	265.458	21	23.60
73	Naftalan şəhəri	74	264.904	33	44.59	81	269.464	29	35.80

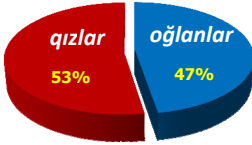
Toplanmış ballara əsasən, aşağı, orta və yüksək bal intervalları daxilində oğlan və qız abituriyentlərin sayının paylanması araşdırılıb (bax: şəkil 1.6-1.8). Təhlil göstərir ki, balları 0-500 intervalına düşən abituriyentlərin 47.3%-i oğlanlar, 52.7%-i isə qızlardır. 500–600 bal intervalında gender fərqi daha qabarıq şəkildə müşahidə olunur. Bu intervalda oğlanların payı 38.9%, qızların payı isə 61.1% təşkil edir. 600–700 bal intervalında da oxşar tendensiya davam edir. Belə ki, balları bu intervala düşən abituriyentlərin 42.0%-i oğlanlar, 58.0%-i isə qızlardır. Bu daha çox III qrupdakı nəticələrlə

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

bağlıdır. Belə ki, III qrupa ərizə verənlərin böyük bir hissəsinin qızlar təşkil edir və bu qrupda ana dili, ədəbiyyat və tarix fənlərindən imtahan verilir. Oğlanların böyük hissəsi isə I qrupa üstünlük verir və bu qrupda isə riyaziyyat, fizika və kimya (informatika) fənlərindən imtahan verilir. Göründüyü kimi, I qrupdakı imtahan fənləri III qrupdakı imtahan fənlərindən daha ağırdır. Bu isə öz növbəsində III qrupda yüksək bal toplayanların sayının artmasına səbəb olur. Beləliklə, yüksək bal toplayan qızların sayı da bu səbəbdən oğlanlarla müqayisədə daha çox olur.

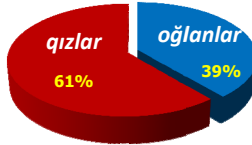
İMTAHAN BALLARININ MÜXTƏLİF İNTERVALLARI ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN PAYLANMASI (I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ)

0-500 bal

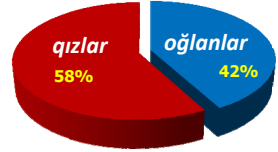
Şəkil 1.6

500-600 bal

Şəkil 1.7

600-700 bal

Şəkil 1.8

Daha kiçik bal intervalları (0-100, 100-200, 200-300, 300-500, 500-700) daxilində oğlan və qız abituriyent seçmələri üzrə ayrılıqda aparılmış araşdırmalar (bax: şəkil 1.9 və 1.10) göstərir ki, yalnız aşağı bal intervallarında (0-100, 100-200) oğlan abituriyentlərin nisbi çəkisi daha yüksəkdir. Belə ki, qəbul imtahanlarında iştirak edən oğlanların 14.3%-i, qızların isə yalnız 7.4%-i 100-dən az bal toplayıb. 100-200 bal intervalında isə oğlanların və qızların nisbi çəkisi uyğun olaraq, 30.8% və 25.2% olmuşdur. Qalan bütün bal intervallarında qızlar (nisbi) sayca üstünlüyə malik olub.

Aşağı bal topladıqları üçün 13868 oğlan və 6979 qız müsabiqədən kənar qalıb. Qəbul imtahanlarında iştirak edən qızların 89.31%-i, oğlanların isə 77.02%-i müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanıb.

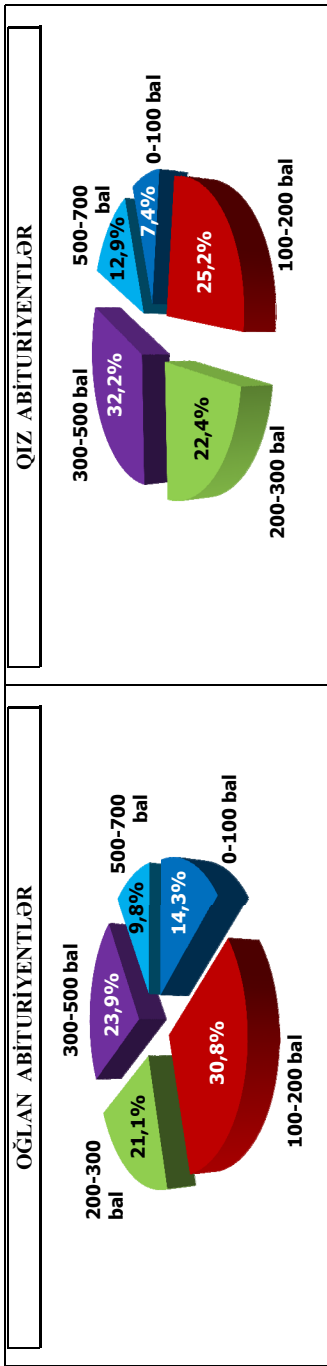
I-IV qruplar üzrə qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanma diaqramlarından (bax: şəkil 1.11 və 1.12) görünür ki, II ixtisas qrupunda müsabiqənin zəif olması nəticəsində aşağı bal toplayan abituriyentlərin (II qrupda abituriyentlərin 57.34%-ni oğlanlar təşkil edib) böyük hissəsinin ali təhsil müəssisələrinə qəbul olması, III ixtisas qrupunda isə

müsabiqənin yüksək olması nəticəsində aşağı bal toplayan abituriyentlərin əhəmiyyətli hissəsinin qəbul ola bilməməsi (III qrupda abituriyentlərin 74.41%-ni qızlar təşkil edib) səbəbindən balların paylanma diaqramlarının strukturunda dəyişikliklər baş verib (1.9-1.10 və 1.11-1.12 sayılı uyğun diaqramları müqayisə edin). Burada artıq 150-200 və 200-300 bal diapazonlarında oğlan abituriyentlərin, 300-500 və 500-700 bal diapazonlarında isə qız abituriyentlərin üstünlüyü müşahidə olunur.

V ixtisas qrupunda oğlan və qız abituriyent seçmələri üzrə ayrılıqda aparılmış araşdırmalar (bax: şəkil 1.13 və 1.14) göstərir ki, 0-50 və 50-100 bal intervallarında oğlan abituriyentlərin nisbi çəkisi yüksəkdir. Qalan bal intervallarında (100-150, 150-200, 200-300) qızlar üstünlüyə malik olub.

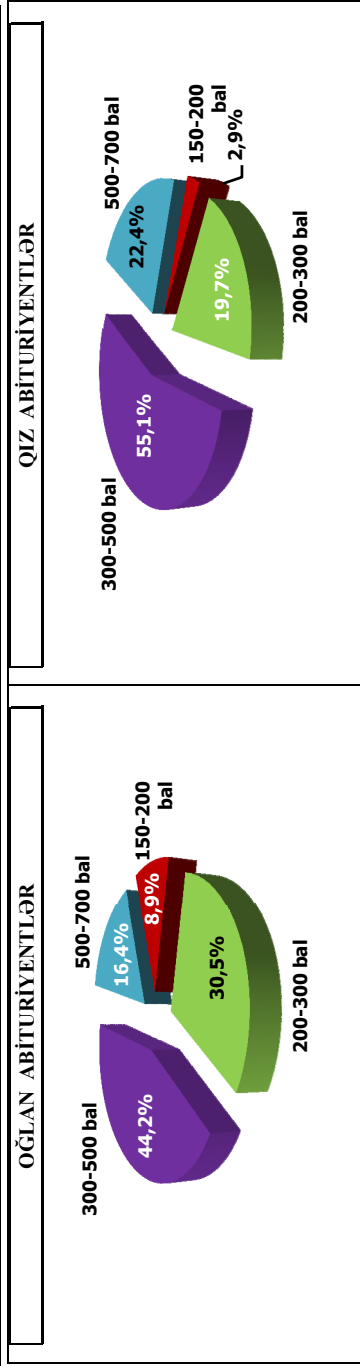
V ixtisas qrupu üzrə qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanma diaqramlarından (bax: şəkil 1.15 və 1.16) görünür ki, bu ixtisas qrupunda balların paylanma diaqramlarının strukturunda analoji mənzərə müşahidə olunur (1.13-1.14 və 1.15-1.16 sayılı uyğun diaqramları müqayisə edin). Burada 30-50, 50-100 və 100-150 bal intervallarında oğlan, 150-200 və 200-300 bal intervallarında qız abituriyentlərin üstünlüyü müşahidə olunur.

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ)

Şəkil 1.10

QƏBUL OLAN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ)

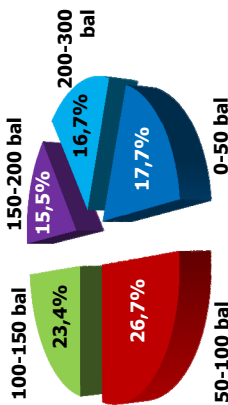

Şəkil 1.12

Şəkil 1.11

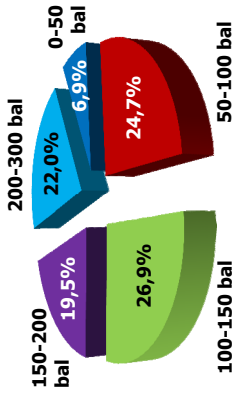
QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(V İXTİSAS QRUPU ÜZRƏ)

OĞLAN ABİTURIYENTLƏR

Şəkil 1.13

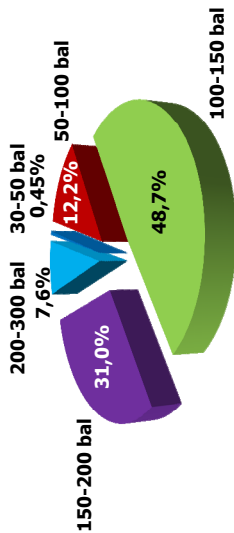
QIZ ABİTURIYENTLƏR

Şəkil 1.14

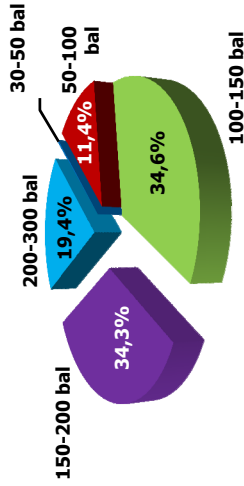
QƏBUL OLAN ABİTURIYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(V İXTİSAS QRUPU ÜZRƏ)

OĞLAN ABİTURIYENTLƏR

Şəkil 1.15 Şəkil 1.16

QIZ ABİTURIYENTLƏR

Respublikanın böyük şəhərlərindən olan abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərinin təhlili göstərir ki, Sumqayıt şəhərindən olan həm oğlan, həm də qız abituriyentlər bu göstəricilər üzrə üstünlüyə malikdirlər (bax: cədvəl 1.9). Belə ki, Sumqayıt şəhərindən imtahanlarda iştirak edən 2759 oğlan abituriyentin 44.26%-i, 2720 qız abituriyentin isə 49.85%-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Respublika üzrə qəbulolma göstəriciləri oğlanlar üzrə 37.03%, qızlar üzrə 41.91%-ə bərabərdir.

Cədvəl 1.9

**RESPUBLİKANIN BÖYÜK ŞƏHƏRLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN
ABİTURIYENTLƏRİN ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ
QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ**

№	ŞƏHƏR	Abituriyentlərin sayı			Qəbul olub			Qəbulolma faizi		
		Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız
1	Azərbaycan Respublikası	125620	60358	65262	49704	22351	27353	39.57	37.03	41.91
2	Sumqayıt	5479	2759	2720	2577	1221	1356	47.03	44.26	49.85
3	Naxçıvan	1547	745	802	693	292	401	44.80	39.19	50.00
4	Bakı	41972	20739	21233	18715	8568	10147	44.59	41.31	47.79
5	Mingəçevir	1481	673	808	623	276	347	42.07	41.01	42.95
6	Gəncə	4689	2203	2486	1758	771	987	37.49	35.00	39.70

Respublikanın böyük şəhərlərini təmsil edən abituriyentlərin dövlət sifarişə əsasında ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəricilərini müqayisə etdikdə (bax: cədvəl 1.10) məlum olur ki, Sumqayıt şəhərinin oğlan və qız abituriyentlərinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən plan yerlərinə qəbulolma faizləri (müvafiq olaraq 27.87% və 29.74%) respublikanın digər şəhərlərinin müvafiq göstəricilərindən yüksək olub.

**RESPUBLİKANIN BÖYÜK ŞƏHƏRLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN
ABİTURİYENTLƏRİN DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA ALI TƏHSİL
MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ**

№	ŞƏHƏR	Abituriyentlərin sayı			Qəbul olub			Qəbulolma faizi		
		Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız
1	Azərbaycan Respublikası	125620	60358	65262	26303	12489	13814	20.94	20.69	21.17
2	Sumqayıt	5479	2759	2720	1578	769	809	28.80	27.87	29.74
3	Mingəçevir	1481	673	808	365	164	201	24.65	24.37	24.88
4	Bakı	41972	20739	21233	9862	4827	5035	23.50	23.27	23.71
5	Naxçıvan	1547	745	802	343	143	200	22.17	19.19	24.94
6	Gəncə	4689	2203	2486	897	406	491	19.13	18.43	19.75

Bütövlükdə, qəbul olan abituriyentlərin 44.97%-ni oğlanlar, 55.03%-ni isə qızlar təşkil edib. Bu göstərici dövlət sifarişi əsasında qəbul olanlar arasında müvafiq olaraq 47.48% və 52.52%-ə, ödənişli əsaslarla qəbul olanlar arasında isə 42.14% və 57.86%-ə bərabər olub.

Qəbul olan abituriyentlərdən 45677-si (45.67%-i (20859 nəfər) oğlan, 54.33%-i (24818 nəfər) qız) cari ilin məzunlarıdır. Onlardan 24722 nəfəri (48.26%-i (11930 nəfər) oğlan, 51.74%-i (12792 nəfər) qız) dövlət sifarişi əsasında, 20955 nəfəri (42.61%-i (8929 nəfər) oğlan, 57.39%-i (12026 nəfər) qız) isə ödənişli əsaslarla qəbul olub.

Abituriyentlərlə yanaşı, qəbul olan subbakalavrları da nəzərə alsaq, qəbul olanların 44.85%-ni oğlanlar, 55.15%-ni qızlar, dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların 48.30%-ni oğlanlar, 51.70%-ni qızlar, ödənişli əsaslarla qəbul olanların isə 41.25%-ni oğlanlar, 58.75%-ni qızlar təşkil edib.

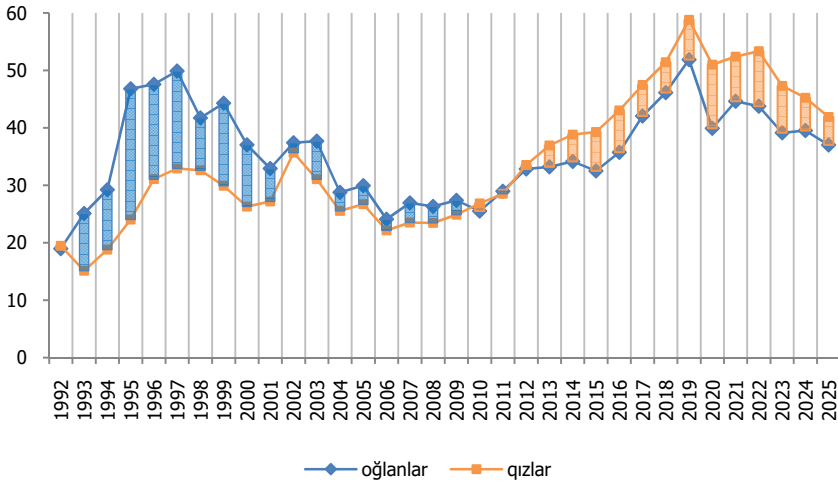
1.7 sayılı qrafikdə 1992-2025-ci illər üzrə oğlan və qız abituriyentlərin qəbulolma faizinin dinamikası göstərilib. Qrafikdən görüldüyü kimi, 1992-ci ildə oğlan və qız abituriyentlərin qəbulolma faizi praktiki olaraq eyni idi. Sonrakı illərdə oğlan abituriyentlərin qəbulolma faizinin daha yüksək olması müşahidə edilir. Oğlan və qız abituriyentlərin bu göstəricilərinin fərqi 1993-cü ildən etibarən artaraq 1997-ci ildə öz maksimal qiymətinə çatıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 13 iyun 2000-ci il tarixli Fərmanına əsasən, məktəbəqədər təhsil müəssisələri və məktəblərin ibtidai sinifləri üçün pedaqoji kadrların hazırlanması məqsədilə Bakı şəhərində

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu¹ və onun Ağcabədi, Cəlilabad, Gəncə, Qazax, Quba, Mingəçevir, Naxçıvan, Salyan, Sumqayıt, Şamaxı, Şəki və Zaqatala şəhərlərində filialları yaradılıb. Pedaqoji ali təhsil müəssisələrinin sayının artırılması və onların respublikanın bütün ərazisi üzrə plana uyğun yerləşdirilməsi kənd rayonlarında yaşayan və ali təhsil almaq istəyən tam orta təhsilli qızlar üçün geniş perspektivlər yaradıb. Bu tədbir qısa bir müddətdən sonra öz nəticəsini verib. 2001-ci ildən 2009-cu ilədək qız abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizi sürətlə artıb və oğlan abituriyentlərin qəbulolma faizinə yaxınlaşıb və nəhayət, 2010-2025-ci illərdə artıq bu göstəricidə qızlar oğlanları üstələyib.

1992-2025-ci İLLƏR ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİNİN DİNAMİKASI

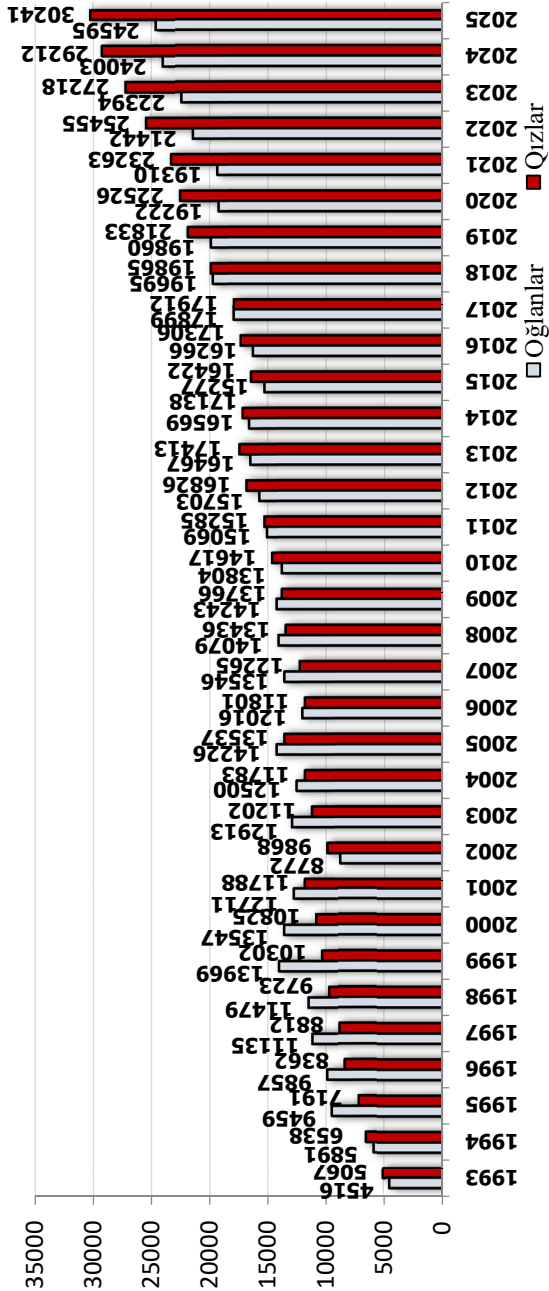

Qrafik 1.7

1993-2025-ci illərdə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuş oğlan və qız abituriyentlərin sayının dinamikası 1.17 sayılı şəkildə göstərilib. Son altı ildə qəbul olunan subbakalavrların sayı da nəzərə alınıb.

¹ Qeyd: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 26 noyabr 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qoşulmuşdur. Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun filialları Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin filialları hesab olunur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 aprel 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə 2016-cı il iyulun 1-dən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Qazax filialı Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialı, Zaqatala filialı isə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Zaqatala filialı hesab olunur.

1993-2025-CİLLƏR ÜZRƏ ALI TƏHSİL MÜƏSSSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLMUŞ
OĞLAN VƏ QIZLARIN SAYININ DİNAMİKASI

Şəkil 1.17

İxtisas qrupları üzrə qəbul olanların (abituriyentlərlə subbakalavrlar birlikdə) paylanması 1.11 sayılı cədvəldə təqdim olunub. Abituriyentlərin istəklərinin paylanması və qəbulun nəticələri, əsasən, üst-üstə düşür.

Cədvəl 1.11

**QƏBUL OLMUŞ OĞLAN VƏ QIZLARIN
İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI**

Qəbul olmuş oğlanlar						Qəbul olmuş qızlar					
Azərb. bölməsi			Rus bölməsi			Azərb. bölməsi			Rus bölməsi		
Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi
I	9679	43.25	I	960	43.34	III	10721	39.19	III	1285	44.57
II	6983	31.20	II	548	24.74	III (DT)	9809	35.85	III (DT)	1093	37.91
I (RK)	6068	27.11	I (RK)	511	23.07	I	6698	24.48	II	509	17.66
I (Rİ)	3611	16.13	I (Rİ)	449	20.27	II	5693	20.81	I	447	15.50
III	2742	12.25	III	316	14.27	I (RK)	4211	15.39	V	324	11.24
V	2153	9.62	V	265	11.96	IV	2716	9.93	IV	318	11.03
III (DT)	2064	9.22	III (DT)	179	8.08	I (Rİ)	2487	9.09	I (RK)	297	10.30
IV	823	3.68	III (TC)	137	6.19	V	1530	5.59	III (TC)	192	6.66
III (TC)	678	3.03	IV	126	5.69	III (TC)	912	3.33	I (Rİ)	150	5.20

1.12 sayılı cədvəldə respublikanın ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuş oğlan və qızların sayı haqqında (abituriyentlərlə subbakalavrlar birlikdə) məlumat verilir. Cədvəldən görüldüyü kimi, müxtəlif ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuş oğlan və qızların nisbi sayları geniş diapazonda dəyişir. Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, ADA Universiteti və Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasına qəbul olan oğlan və qızların nisbi sayları bir-birinə yaxındır. Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Azərbaycan Milli Konservatoriyası, Azərbaycan İdman Akademiyası, Milli Aviasiya Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası, Bakı Ali Neft Məktəbi, Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti, Azərbaycan Texnologiya Universiteti, Türkiyə-Azərbaycan Universiteti, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutuna qəbul olanların böyük hissəsini oğlanlar, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Bakı Musiqi Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti,

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu, Gəncə Dövlət Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Mingəçevir Dövlət Universiteti, Lənkəran Dövlət Universiteti, Qarabağ Universiteti, Azərbaycan Universiteti, Qərbi Kaspi Universiteti, Xəzər Universiteti, Bakı Avrasiya Universiteti, Odlar Yurdu Universiteti, Bakı Biznes Universiteti, Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasına daxil olanların böyük hissəsini isə qız abituriyentlər təşkil edir. Bakı Qızlar Universitetinə qəbul olanların hamısı qızlardan ibarətdir.

Cədvəl 1.12

**QƏBUL OLAN OĞLANLARIN VƏ QIZLARIN
ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ PAYLANMASI**

№	ALİ MƏKTƏBİN ADI	Qəbul olmuşdur			
		Oğlan		Qız	
		Sayı	Faizi	Sayı	Faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	1820	32.20	3832	67.80
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	2056	61.67	1278	38.33
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1393	73.86	493	26.14
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	1470	58.52	1042	41.48
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	271	30.01	632	69.99
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	486	14.16	2946	85.84
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	2090	51.10	2000	48.90
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	306	17.04	1490	82.96
9	Bakı Slavyan Universiteti	249	17.94	1139	82.06
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1341	58.41	955	41.59
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	211	53.69	182	46.31
12	ADA Universiteti	167	47.58	184	52.42
13	Bakı Musiqi Akademiyası	31	24.60	95	75.40
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	73	54.89	60	45.11
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	189	30.29	435	69.71
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	32	10.77	265	89.23
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	316	50.97	304	49.03
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	60	48.39	64	51.61
19	Azərbaycan İdman Akademiyası	1440	88.56	186	11.44
20	Milli Aviasiya Akademiyası	521	62.10	318	37.90
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	329	98.80	4	1.20
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	293	65.99	151	34.01
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	80	57.14	60	42.86
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	661	39.72	1003	60.28
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	24	12.37	170	87.63
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti	1262	67.31	613	32.69
27	Gəncə Dövlət Universiteti	498	35.60	901	64.40

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	ALİ MƏKTƏBİN ADI	Qəbul olmuşdur			
		Oğlan		Qız	
		Sayı	Faizi	Sayı	Faizi
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti	805	69.64	351	30.36
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	752	45.33	907	54.67
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	631	44.28	794	55.72
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	741	46.66	847	53.34
32	Qarabağ Universiteti	430	42.12	591	57.88
33	Türkiyə-Azərbaycan Universiteti	61	66.30	31	33.70
34	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	53	68.83	24	31.17
35	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	699	51.74	652	48.26
36	Azərbaycan Universiteti	434	41.02	624	58.98
37	Qərbi Kəsp Universiteti	545	41.29	775	58.71
38	Xəzər Universiteti	425	29.55	1013	70.45
39	Bakı Avrasiya Universiteti	368	27.54	968	72.46
40	Bakı Qızlar Universiteti	0	0.00	378	100.00
41	Odlar Yurdu Universiteti	370	37.72	611	62.28
42	Bakı Biznes Universiteti	501	43.79	643	56.21
43	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	111	32.55	230	67.45
	CƏMI	24595	44.85	30241	55.15

Magistratura səviyyəsinə qəbul

2025-ci ildə respublikanın 31 dövlət və 10 özəl ali təhsil müəssisəsinin magistratura səviyyəsinə qəbul aparılıb. Qəbul aparılan ixtisaslaşmalar 67 proqram üzrə qruplaşdırılıb. Qəbul "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul Qaydaları" ilə tənzimlənib. Qaydalara əsasən magistratura səviyyəsinə qəbul olmaq hüququna bakalavrlar və digər ali təhsilli şəxslər malikdirlər.

İmtahanda bakalavrların məntiqi təfəkkürü, informatika və xarici dili bilmə səviyyələri test üsulu ilə yoxlanılıb. İmtahanda xarici dil fənni üzrə test tapşırıqları ilə yanaşı yazı işi də təqdim olunmuşdur. Bakalavrların seçdiyi ixtisaslaşmalar seçim cədvəlinə əsasən onun seçmək hüququ olduğu və bitirdiyi bakalavr ixtisasına (bəzi ixtisaslaşmalar üçün həmçinin xarici dilə qoyulan tələb) müvafiq olmalıdır. Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə ixtisas magistraturasının ixtisaslaşmalarına qəbul olmaq istəyən və müəyyən edilən müsabiqə şərtini ödəyən bakalavrlar qəbul imtahanını verdikdən sonra əlavə olaraq qabiliyyət imtahanı vermişlər. Nəticələri DİM-in müəyyən etdiyi tələbləri ödəyən bakalavrlar ixtisaslaşma seçiminə buraxılıblar. Qabiliyyət imtahanlarından minimal 6 bal toplayan bakalavrlar xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslaşmalar ilə yanaşı, nəzəri ixtisaslaşmaları da seçə biliblər.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Magistratura səviyyəsinə qəbul üçün bütövlükdə 26934 bakalavr ərizə verib (bax: cədvəl 1.13). Onların 48.49%-ni oğlanlar, 51.51%-ni isə qızlar təşkil edib. Sənəd verənlərin 59.27%-i bakalavriat səviyyəsinin bülki məzunlarıdır (onlardan 56.78%-i oğlan, 43.22%-i qız). Cari ilin məzunları içərisində oğlanların, əvvəlki illərin məzunları içərisində isə (36.44%-i oğlan, 63.56%-i qız) qızların payının çox olması müşahidə olunur. İddiaçılar ali təhsil müəssisələrinə, əsasən, 2021-ci ildə daxil olanlardır. Həmin ildə 42573 gənc (45.36%-i oğlan, 54.64%-i qız) tələbə adını qazanmışdı. Göründüyü kimi, ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsində təhsilini davam etdirmək istəyən bakalavrların cinsi tərkibi 2021-ci ildə ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə qəbul olanlarla müqayisədə bir qədər dəyişib.

Cədvəl 1.13

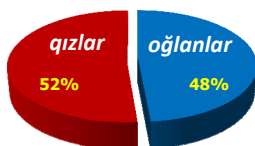
ƏRİZƏ VERƏN VƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ BAKALAVRLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

		Oğlanlar	Qızlar	Cəmi
Ərizə verənlərin sayı (faizi)	bütövlükdə	13061 (48.49)	13873 (51.51)	26934
	cari ilin məzunları	9064 (56.78)	6900 (43.22)	15964
Qəbul olanların sayı (faizi)	bütövlükdə	6466 (49.85)	6504 (50.15)	12970
	cari ilin məzunları	5451 (57.52)	4026 (42.48)	9477

İmtahanda 26241 nəfər iştirak edib. Onların 48.31%-ni oğlanlar, 51.69%-ni isə qızlar təşkil ediblər.

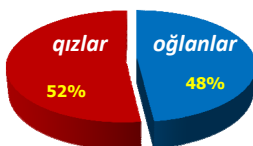
OĞLAN VƏ QIZ BAKALAVRLARIN ALI TƏHSİL MÜƏSSISƏLƏRİNİN MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL PROSESİNİN MÜXTƏLİF MƏRHƏLƏLƏRİNDƏKİ SAYLARININ MÜQAYİSƏSİ

Ərizələrin sayı

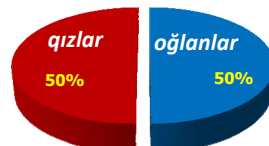
Şəkil 1.18

İxtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin sayı

Şəkil 1.19

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların sayı

Şəkil 1.20

Nəticələrə əsasən magistraturaya 12970 nəfər (imtahanda iştirak edənlərin 49.43%-i, ixtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin 83.54%-i)

qəbul olub. İmtahanda iştirak edən oğlan bakalavrların qəbulolma faizi 51.01-ə, qız bakalavrların qəbulolma faizi isə 47.95-ə bərabər olub.

Dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərə ümumilikdə 6590 bakalavr qəbul olub. Onların 56.01%-ni oğlanlar, 43.99%-ni qızlar təşkil edib.

Rezidenturaya qəbul

Rezidenturaya qəbul “Azərbaycan Respublikasında rezidenturaya qəbul qaydaları” ilə tənzimlənib. Qəbul aparılan ixtisaslar baza ali tibb təhsili səviyyəsinə uyğun olaraq istiqamətlər üzrə qruplaşdırılıb.

Qəbul imtahanları test üsulu ilə iki mərhələdə keçirilib. Birinci mərhələdə namizədlərin baza ali tibb təhsili istiqamətinə müvafiq olaraq baza fənləri üzrə, ikinci mərhələdə isə ixtisas fənləri üzrə bilikləri yoxlanılıb. Yalnız imtahanın I mərhələsindəki nəticələri DİM-in müəyyən etdiyi tələbləri ödəyən namizədlər ikinci mərhələyə buraxılıblar. Namizədlərə baza və ixtisas fənlərinin hər birindən ayrılıqda 100 test tapşırığı təqdim olunub.

Rezidenturada təhsil almaq üçün 1762 namizəd ərizə verib. Onların 40.41%-ni (712 nəfər) oğlanlar, 59.59%-ni (1050 nəfər) qızlar təşkil edib. Sənəd verənlərin 581 nəfəri (32.97%) baza ali tibb təhsilini bu il başa vurub. Onlardan 215 nəfəri oğlan (37.01%), 366 nəfəri isə qız (62.99%) olub.

İmtahanın I mərhələsində 1050 nəfər (419 nəfər oğlan, 631 nəfər qız) iştirak etmiş və 269-u (83 nəfər oğlan, 186 nəfər qız) məqbul alaraq, II mərhələdə iştirak etmək hüququ əldə etmişdir. İmtahanda iştirak edən oğlanların 19.81%-i, qızların isə 29.48%-i I mərhələdə məqbul almışdır.

İmtahanın II mərhələsində 901 namizəd (333 nəfər oğlan, 568 nəfər qız) iştirak edib, onlardan 671 nəfəri (268 nəfər oğlan, 403 nəfər qız) ötən illərdə I mərhələ üzrə imtahan verərək məqbul alanlar olub. 610 nəfər müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanıb. Onların 228 nəfəri oğlan (116 nəfəri cari ilin məzunu) və 382 nəfəri qız (188 nəfəri cari ilin məzunu) namizəd olub. İmtahanda iştirak edən oğlanların 68.47%-i (cari ilin məzunlarının 86.57%-i), qızların isə 67.25%-i (cari ilin məzunlarının 79.32%-i) müsabiqə şərtlərini ödəmişdir.

Bundan əlavə, imtahanın I mərhələsində iştirak etmək üçün ali təhsil müəssisələrinin III, IV və V kurs tələbələrinə də imkan yaradılmışdır. Qeyd edək ki, imtahanın I mərhələsinin nəticəsi 5 il qüvvədə qalır və namizəd bu 5 il ərzində birbaşa imtahanın II mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanır. Bu imkandan faydalanmaq üçün 815 tələbə (344 nəfər oğlan,

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

471 nəfər qız) müraciət etmiş, onlardan 814 tələbə (343 nəfər oğlan, 471 nəfər qız) imtahanda iştirak etmiş və 341-i (137 nəfər oğlan, 204 nəfər qız) məqbul almışdır.

Cədvəl 1.14

TƏHSİL İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ ƏRİZƏ VERƏN VƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ NAMİZƏDLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İstiqamət	Ərizə verən				Qəbul olan			
	oğlanların		qızların		oğlanların		qızların	
	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
Müalicə işi, pediatriya	580	41.28	825	58.72	189	38.34	304	61.66
Stomatologiya	97	49.74	98	50.26	28	50.00	28	50.00
Tibbi profilaktika	30	24.59	92	75.41	4	21.05	15	78.95
İctimai səhiyyə	5	12.50	35	87.50	0	0.00	8	100.00
CƏMİ	712	40.41	1050	59.59	221	38.37	355	61.63

Təhsil istiqamətləri üzrə rezidenturaya sənəd verən və qəbul olan oğlan və qız namizədlərin sayı barədə məlumat 1.14 sayılı cədvəldə göstərilib. Rezidenturaya sənəd verən və qəbul olan namizədlər seçmələrində oğlan və qızların sayca nisbi çəkilərində qismən dəyişiklik baş verib. Sənəd verən namizədlərin 40.41%-ni oğlanlar, 59.59%-ni qızlar, qəbul olanlar seçməsində isə namizədlərin 38.37%-ni oğlanlar, 61.63%-ni qızlar təşkil edib. Rezidenturaya qəbul olmaq üçün sənəd verən qız namizədlərin rezidenturaya qəbulolma göstəriciləri (33.81%) oğlan namizədlərin qəbulolma göstəricilərindən (31.04%) yüksəkdir. Cari ilin məzunları arasında oğlan namizədlərin qəbulolma göstəriciləri 53.02%, qızların isə 48.91%-dir.

2. BURAXILIŞ İMTAHANLARI

Respublikanın ümumi təhsil müəssisələrinin ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələrini başa vuran şagirdlərinin yekun buraxılış imtahanları Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən mərkəzləşmiş qaydada keçirilir. “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun attestasiyasının aparılması Qaydaları”na əsasən şagirdlər 9-cu və 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanını tədris dili (Azərbaycan bölməsinin şagirdləri üçün – Azərbaycan dili, rus bölməsinin şagirdləri üçün – rus dili, gürcü bölməsinin şagirdləri üçün – gürcü dili), riyaziyyat və xarici dil fənlərindən vermişlər. Tədris dili Azərbaycan, rus və ya gürcü dillərindən fərqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə imtahan vermişlər.

Həm 9-cu, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında tədris dili Azərbaycan dilindən fəqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri yuxarıda qeyd olunan fənlərdən əlavə dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənnindən də imtahan veriblər.

Buraxılış imtahanlarında iştirak edən şagirdlərin gender tərkibi göstərir ki, 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin 53.34%-ni (83333 nəfər) oğlanlar, 46.66%-ni (72898 nəfər) qızlar təşkil edib. 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında da mənzərə, demək olar ki, buna oxşar olub və imtahanda iştirak edən şagirdlərin 52.34%-i (58505 nəfər) oğlan, 47.66%-i (53272 nəfər) qız şagirdlər olub. Başqa sözlə, hər iki imtahanda oğlan və qız şagirdlərin nisbəti bir-birinə yaxındır. Qeyd edək ki, 2023-cü ildə 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin 53.41%-ni (76587 nəfər) oğlanlar, 46.59%-ni (66819 nəfər) qız şagirdlər olub. Məlum olduğu kimi, 2025-ci ildə 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edənlər 2023-cü ildə 9-cu sinfi bitirən şagirdlər olub.

Azərbaycan bölməsi üzrə 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında iştirak edən şagirdlərin 53.53%-ni (75744 nəfər) oğlanlar, 46.47%-ni (65755 nəfər) qızlar, rus bölməsi üzrə 51.52%-ni (7158 nəfər) oğlanlar, 48.48%-ni (6736 nəfər) qızlar, ingilis bölməsi üzrə 50.91%-ni (364 nəfər) oğlanlar, 49.09%-ni (351 nəfər) qızlar və gürcü bölməsi üzrə 54.47%-ni (67 nəfər) oğlanlar, 45.53%-ni (56 nəfər) qızlar təşkil edib.

Azərbaycan bölməsi üzrə 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında iştirak edən şagirdlərin 52.37%-ni (52525 nəfər) oğlanlar, 47.63%-ni (47764 nəfər) qızlar, rus bölməsi üzrə 51.66%-ni (5552 nəfər) oğlanlar, 48.34%-ni (5195 nəfər) qızlar, ingilis bölməsi üzrə 58.08%-ni (381 nəfər) oğlanlar,

41.92%-ni (275 nəfər) qızlar və gürcü bölməsi üzrə 55.29%-ni (47 nəfər) oğlanlar, 44.71%-ni (38 nəfər) qızlar təşkil edib.

Ayrı-ayrı bölgələr üzrə bu göstəricilər arasında fərqlər müşahidə olunur. 9-cu siniflər üzrə Xocalı, Yardımlı, Şamaxı, Xızı, Qobustan, Qubadlı, Füzuli, Şərur, Cəbrayıl, Cəlilabad, Tərtər, Xocavənd, Beyləqan və Laçın, 11-ci siniflər üzrə isə Daşkəsən, Xocavənd, Xocalı, Qobustan, Şahbuz, Şamaxı, Ağsu, Şabran, Kəlbəcər, Laçın və Ağstafa rayonlarının şagirdləri arasında oğlanların payı 55%-dən çoxdur. Bu göstəricilərə iqtisadi rayonlar üzrə baxdıqda görürük ki, iqtisadi rayonlarda bir neçə rayonun göstəriciləri birləşdiyi üçün bu cür fərqlər nisbətən azalmışdır. 9-cu siniflərdə bütün iqtisadi rayonlarda oğlanların nisbi sayı qızların nisbi sayından yüksəkdir və ən böyük fərq (10%-dən çox) Dağlıq Şirvan və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarındadır. 11-ci siniflərdə isə Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonundan başqa digər iqtisadi rayonlarda oğlanların nisbi sayı qızların nisbi sayından yüksəkdir. Ən böyük fərq (10%-dən çox) isə Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda müşahidə olunur.

2025-ci ildə 11-ci sinfi bitirən şagirdlər 2023-cü ildə 9-cu sinfi bitirənlər olduğu nəzərə alınaraq, bölgələr üzrə bu illərdəki oğlan və qız şagirdlərin müqayisəli təhlili aparılmışdır. Məlum olmuşdur ki, bir sıra bölgələrdə oğlan və qız şagirdlərin payında müəyyən fərqlər yaranmışdır. 9-cu siniflərlə müqayisədə 11-ci siniflərdə qızların payı Zərdab, Ordubad, Balakən, Qəbələ, Oğuz, Zaqatala, Qax və Şəmkir rayonlarında, oğlanların payı isə Daşkəsən rayonunda ən azı 4% çox olmuşdur. Bu müqayisəni iqtisadi rayonlar üzrə apardıqda görürük ki, yalnız Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda 9-cu siniflərlə müqayisədə 11-ci siniflərdə qızların nisbi sayı 44.48%-dən 44.38%-dək azalmışdır. Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda isə oğlanların nisbi sayı 52.47%-dən 47.84%-dək azalmışdır.

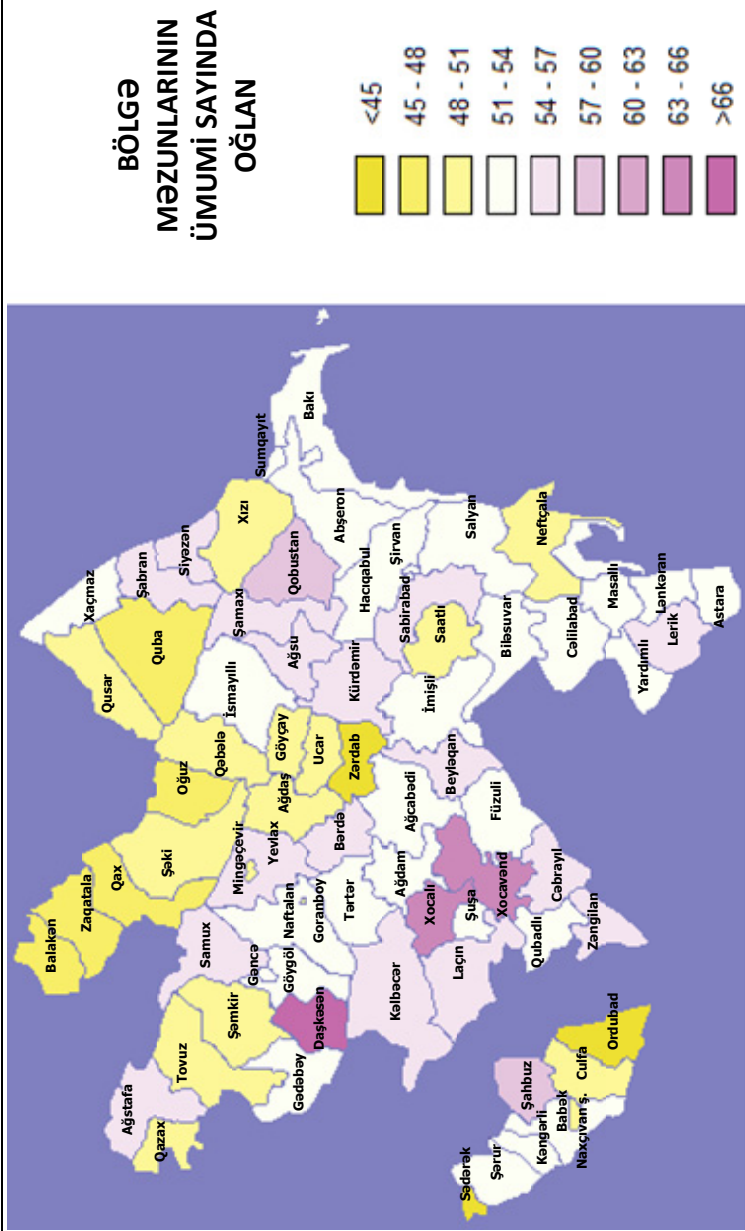
**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞİRD LƏRİN
TƏHSİL SEKTORLARI ÜZRƏ PAYLANMASI**

№	TƏHSİL SEKTORLARI	BURAXILIŞ İMTAHANI									
		9 İLLİK					11 İLLİK				
		Şağ. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR		Şağ. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR	
			Sayı	%-lə	Sayı	%-lə		Sayı	%-lə	Sayı	%-lə
1	Bakı şəhəri	45586	24133	52.94	21453	47.06	33188	17141	51.65	16047	48.35
2	Abşeron rayonu	7308	3840	52.55	3468	47.45	4772	2479	51.95	2293	48.05
3	Sumqayıt şəhəri	6115	3197	52.28	2918	47.72	4532	2383	52.58	2149	47.42
4	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	4589	2494	54.35	2095	45.65	3791	2153	56.79	1638	43.21
5	Gəncə şəhəri	4469	2411	53.95	2058	46.05	3606	1852	51.36	1754	48.64
6	Şamkir rayonu	3404	1745	51.26	1659	48.74	2353	1154	49.04	1199	50.96
7	Lənkəran rayonu	3074	1635	53.19	1439	46.81	2138	1100	51.45	1038	48.55
8	Cəlilabad rayonu	3125	1753	56.10	1372	43.90	1932	1002	51.86	930	48.14
9	Xaçmaz rayonu	2705	1413	52.24	1292	47.76	1997	1032	51.68	965	48.32
10	Masallı rayonu	2781	1500	53.94	1281	46.06	1779	950	53.40	829	46.60
11	Şəki rayonu	2342	1219	52.05	1123	47.95	1873	909	48.53	964	51.47
12	Tovuz rayonu	2464	1323	53.69	1141	46.31	1711	847	49.50	864	50.50
13	Sabirabad rayonu	2428	1333	54.90	1095	45.10	1540	833	54.09	707	45.91
14	Ağdam rayonu	2235	1168	52.26	1067	47.74	1691	868	51.33	823	48.67
15	Quba rayonu	2323	1274	54.84	1049	45.16	1572	744	47.33	828	52.67
16	Bərdə rayonu	2364	1281	54.19	1083	45.81	1512	823	54.43	689	45.57
17	Ağcabədi rayonu	2089	1132	54.19	957	45.81	1508	807	53.51	701	46.49
18	Salyan rayonu	1956	1048	53.58	908	46.42	1418	759	53.53	659	46.47
19	İmişli rayonu	1663	891	53.58	772	46.42	1188	639	53.79	549	46.21
20	Qəbələ rayonu	1616	841	52.04	775	47.96	1213	593	48.89	620	51.11
21	Göyçay rayonu	1680	903	53.75	777	46.25	1127	571	50.67	556	49.33
22	Kəlbəcər rayonu	1678	921	54.89	757	45.11	1108	624	56.32	484	43.68
23	Mingəçevir şəhəri	1576	839	53.24	737	46.76	1199	603	50.29	596	49.71
24	Zaqatala rayonu	1633	820	50.21	813	49.79	1137	539	47.41	598	52.59
25	Kürdəmir rayonu	1667	878	52.67	789	47.33	1083	591	54.57	492	45.43
26	Goranboy rayonu	1656	857	51.75	799	48.25	1076	570	52.97	506	47.03
27	Yevlax rayonu	1594	795	49.87	799	50.13	1038	567	54.62	471	45.38
28	Astara rayonu	1521	825	54.24	696	45.76	1053	542	51.47	511	48.53
29	Naxçıvan şəhəri	1384	697	50.36	687	49.64	1136	579	50.97	557	49.03
30	Laçın rayonu	1452	804	55.37	648	44.63	1046	579	55.35	467	44.65
31	Füzuli rayonu	1334	759	56.90	575	43.10	1096	590	53.83	506	46.17
32	Biləsuvar rayonu	1450	788	54.34	662	45.66	957	507	52.98	450	47.02
33	Ağdaş rayonu	1432	742	51.82	690	48.18	928	467	50.32	461	49.68
34	Qusar rayonu	1412	752	53.26	660	46.74	930	469	50.43	461	49.57
35	Beyləqan rayonu	1379	764	55.40	615	44.60	887	487	54.90	400	45.10
36	Saatlı rayonu	1362	744	54.63	618	45.37	888	445	50.11	443	49.89

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	TƏHSİL SEKTORLARI	BURAXILIŞ İMTAHANI									
		9 İLLİK					11 İLLİK				
		Şag. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR		Şag. ümumi sayı	OĞLANLAR		QIZLAR	
			Sayı	%-lə	Sayı	%-lə		Sayı	%-lə	Sayı	%-lə
37	Qazax rayonu	1231	663	53.86	568	46.14	895	450	50.28	445	49.72
38	Şamaxı rayonu	1259	737	58.54	522	41.46	866	491	56.70	375	43.30
39	Şirvan şəhəri	1263	633	50.12	630	49.88	793	415	52.33	378	47.67
40	Qubadlı rayonu	1151	656	56.99	495	43.01	788	408	51.78	380	48.22
41	Ağstafa rayonu	1097	576	52.51	521	47.49	812	449	55.30	363	44.70
42	İsmayıllı rayonu	1143	595	52.06	548	47.94	766	398	51.96	368	48.04
43	Ucar rayonu	1145	604	52.75	541	47.25	694	339	48.85	355	51.15
44	Balakən rayonu	1082	549	50.74	533	49.26	712	325	45.65	387	54.35
45	Göygöl rayonu	987	542	54.91	445	45.09	753	401	53.25	352	46.75
46	Tartər rayonu	1025	574	56.00	451	44.00	699	372	53.22	327	46.78
47	Hacıqabul rayonu	1091	562	51.51	529	48.49	612	329	53.76	283	46.24
48	Cəbrayıl rayonu	948	532	56.12	416	43.88	661	360	54.46	301	45.54
49	Neftçala rayonu	936	468	50.00	468	50.00	642	314	48.91	328	51.09
50	Şərur rayonu	872	493	56.54	379	43.46	677	347	51.26	330	48.74
51	Babək rayonu	846	457	54.02	389	45.98	700	360	51.43	340	48.57
52	Şabran rayonu	870	469	53.91	401	46.09	638	360	56.43	278	43.57
53	Gədəbəy rayonu	863	472	54.69	391	45.31	637	337	52.90	300	47.10
54	Samux rayonu	886	466	52.60	420	47.40	583	316	54.20	267	45.80
55	Ağsu rayonu	875	465	53.14	410	46.86	591	334	56.51	257	43.49
56	Qax rayonu	700	364	52.00	336	48.00	451	212	47.01	239	52.99
57	Siyəzen rayonu	664	364	54.82	300	45.18	460	253	55.00	207	45.00
58	Zərdab rayonu	693	349	50.36	344	49.64	420	174	41.43	246	58.57
59	Zəngilan rayonu	567	311	54.85	256	45.15	474	260	54.85	214	45.15
60	Yardımlı rayonu	541	326	60.26	215	39.74	436	231	52.98	205	47.02
61	Oğuz rayonu	555	278	50.09	277	49.91	388	184	47.42	204	52.58
62	Culfa rayonu	481	228	47.40	253	52.60	459	232	50.54	227	49.46
63	Lerik rayonu	536	286	53.36	250	46.64	370	203	54.86	167	45.14
64	Ordubad rayonu	457	250	54.70	207	45.30	320	138	43.13	182	56.88
65	Qobustan rayonu	441	257	58.28	184	41.72	323	193	59.75	130	40.25
66	Kəngərli rayonu	355	194	54.65	161	45.35	239	123	51.46	116	48.54
67	Şuşa rayonu	328	172	52.44	156	47.56	225	119	52.89	106	47.11
68	Daşkəsən rayonu	254	137	53.94	117	46.06	167	115	68.86	52	31.14
69	Xızı rayonu	214	125	58.41	89	41.59	145	71	48.97	74	51.03
70	Şahbuz rayonu	166	84	50.60	82	49.40	152	87	57.24	65	42.76
71	Xocavənd rayonu	185	103	55.68	82	44.32	131	83	63.36	48	36.64
72	Sədərək rayonu	165	90	54.55	75	45.45	139	62	44.60	77	55.40
73	Naftalan şəhəri	144	77	53.47	67	46.53	111	55	49.55	56	50.45
74	Xocalı rayonu	79	48	60.76	31	39.24	79	50	63.29	29	36.71

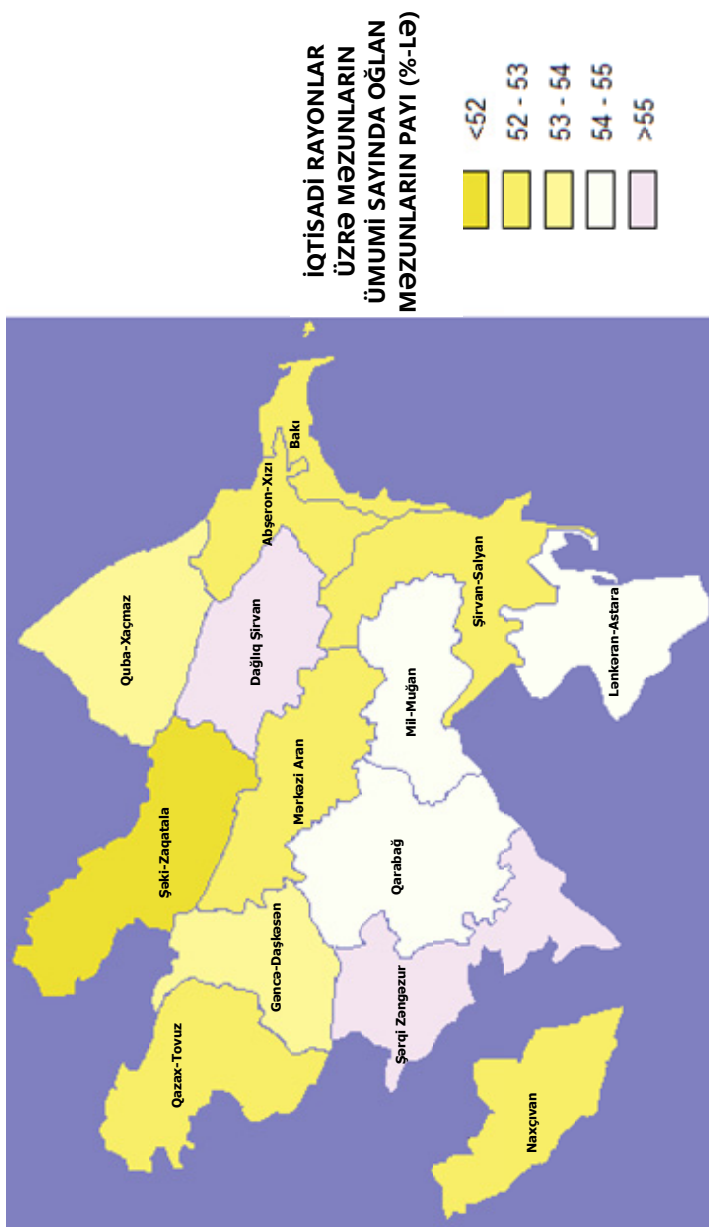
**BÖLGƏLƏR ÜZRƏ OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN NİSBİ SAYI
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.2

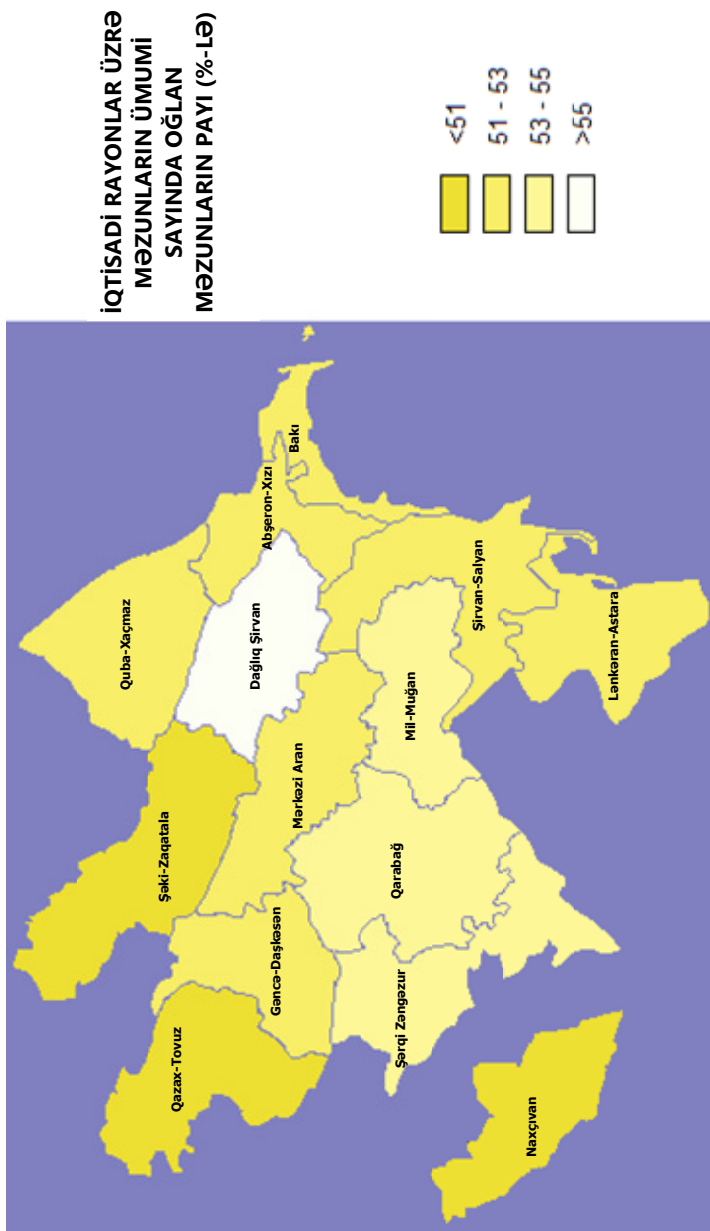
OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN İQTİSADİ ZONALAR ÜZRƏ PAYLANMASI

(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

Şəkil 2.3

OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN İQTİSADİ ZONALAR ÜZRƏ PAYLANMASI
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

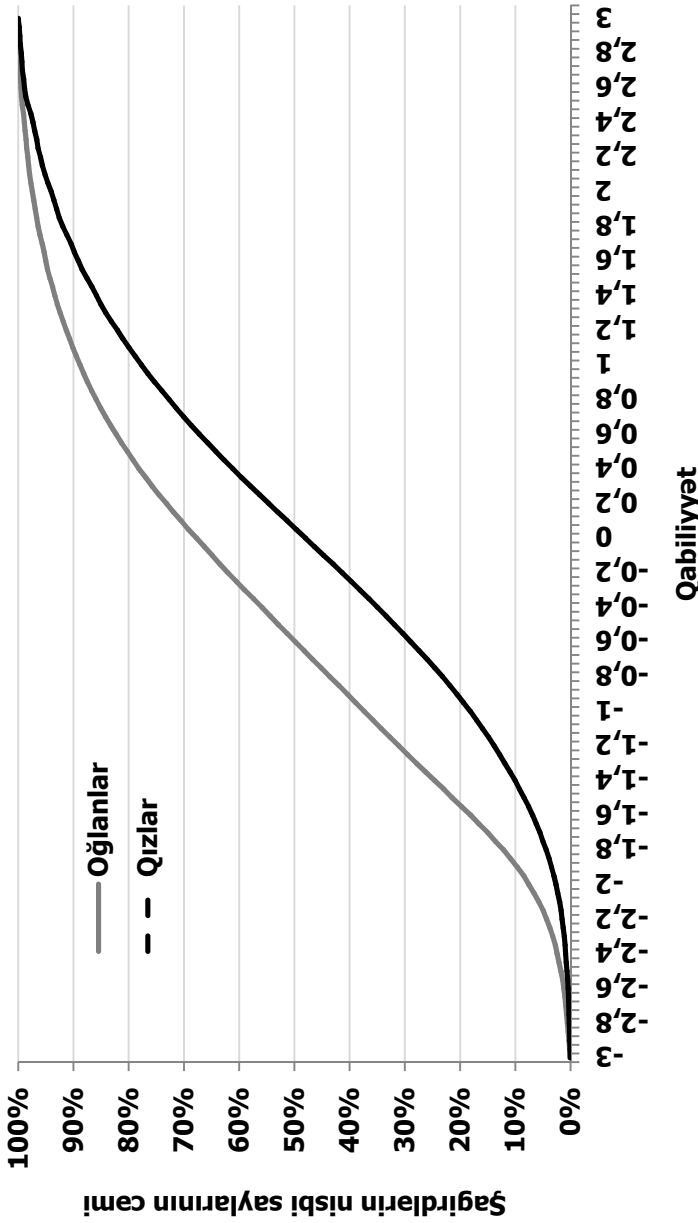

Şəkil 2.4

Buraxılış imtahanı fənləri üzrə oğlan və qız şagirdlərin ikiparametrlı logistik model (BILOG-MG proqram təminatı) əsasında hesablanmış qabiliyyət göstəricilərinin müqayisəli təhlili göstərir ki, tədris dili və riyaziyyat fənləri üzrə qızların bilik və bacarıqları nisbətən yüksəkdir. 2.1 və 2.2 sayılı qrafiklərdə 9-cu və 11-ci siniflərin oğlan və qız şagirdlərinin tədris (Azərbaycan) dili fənnindən qabiliyyət göstəricilərinin paylanmasının inteqral əyrisi təqdim olunub. İnteqral əyriyərin müqayisəli təhlili zamanı nəzərə almaq lazımdır ki, bir əyri digər əyridən nə qədər yüksəkdirsə, məzunların müvafiq altseçməsinin (oğlan, yaxud qız) nəticələri də digəri ilə müqayisədə bir o qədər aşağıdır. Qrafiklərdən görüldüyü kimi, həm 9-cu, həm də 11-ci siniflərdə yüksək qabiliyyət göstəricisinə malik olan qızların nisbi çəkisi oğlanlara nisbətən daha çox olub. Bu tendensiya özünü ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında da göstərir.

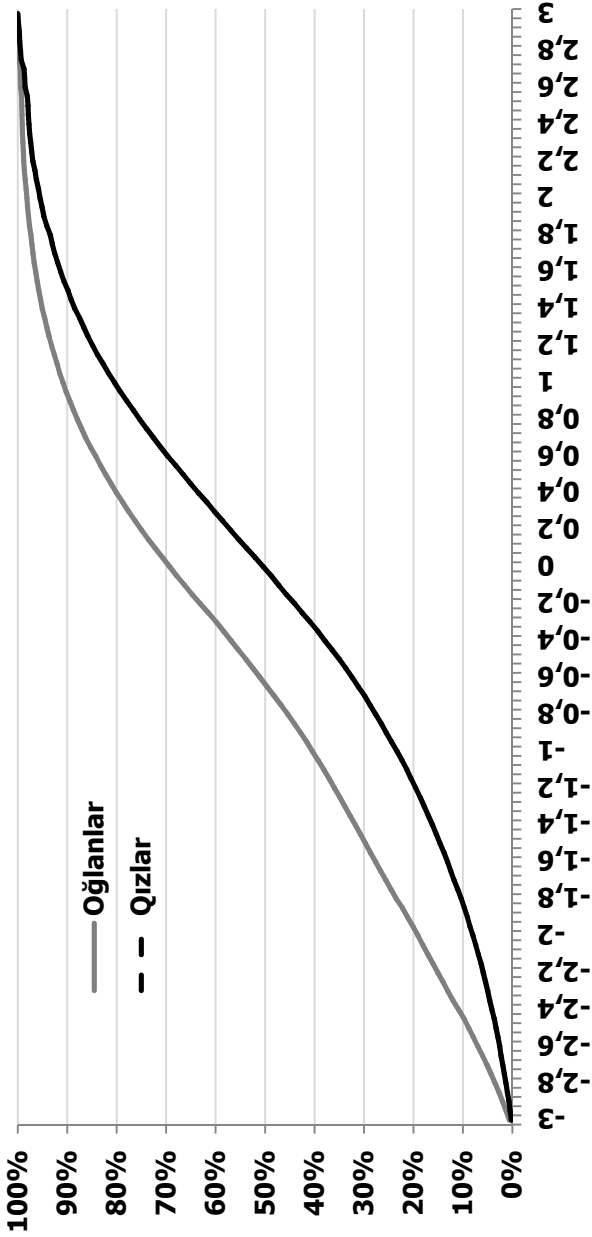
2.3 və 2.4 sayılı qrafiklərdə 9-cu və 11-ci siniflərin oğlan və qız şagirdlərinin riyaziyyat fənni üzrə qabiliyyət göstəricilərinin paylanmasının inteqral əyrisi təqdim olunub. Qrafiklərdən görüldüyü kimi, burada da qızların göstəriciləri oğlanlara nisbətən yüksəkdir, lakin bu üstünlük tədris dili fənnində olduğundan azdır.

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN TƏDRİS (AZƏRBAYCAN) DİLİ FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

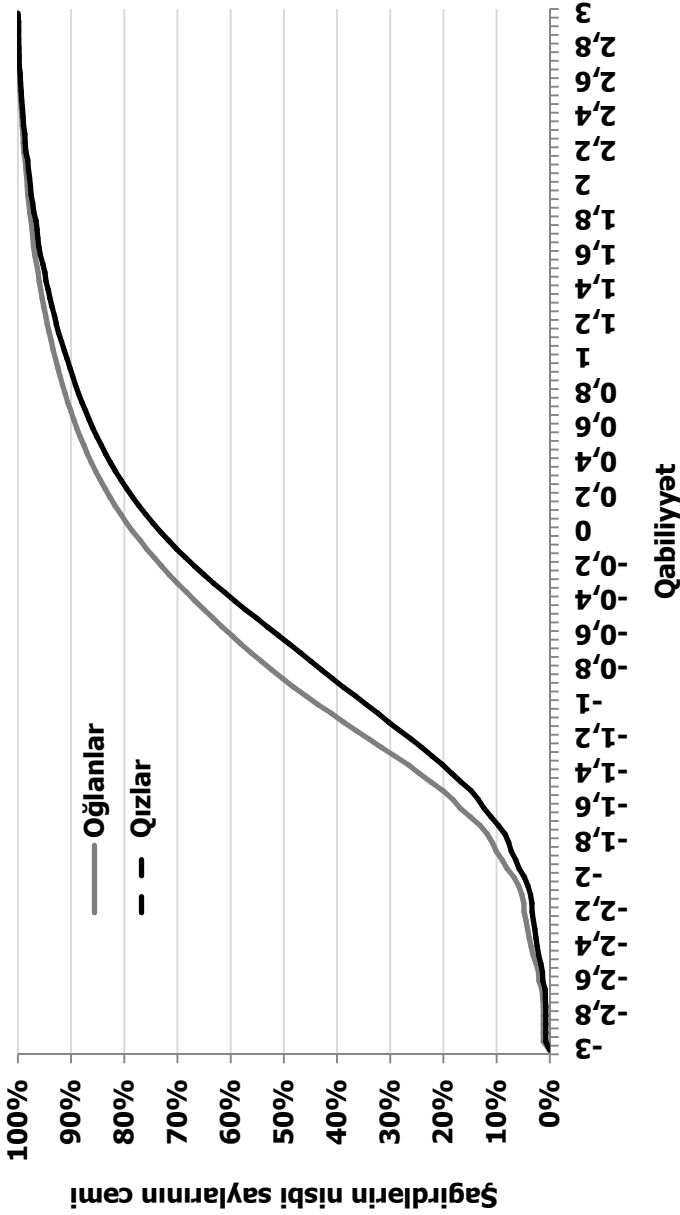
Qrafik 2.1

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN TƏDRİS (AZƏRBAYCAN) DİLİ FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

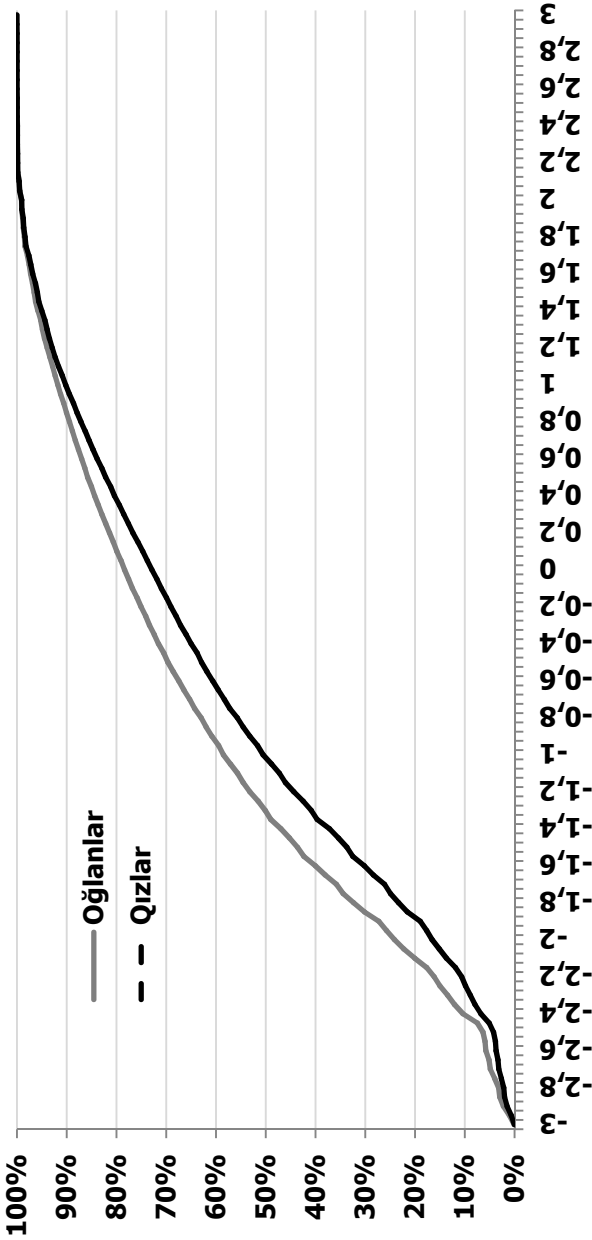
Qrafik 2.2

**OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

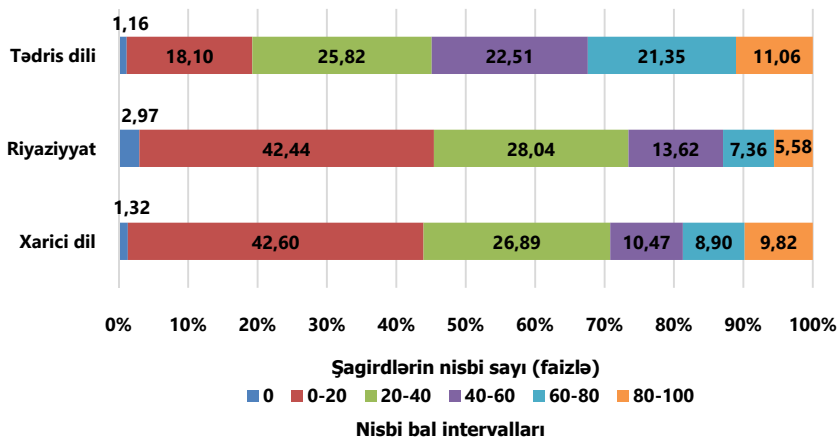
Qrafik 2.3

OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN **RIYAZIYYAT FƏNNİNDƏN QABİLİYYƏT**
GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

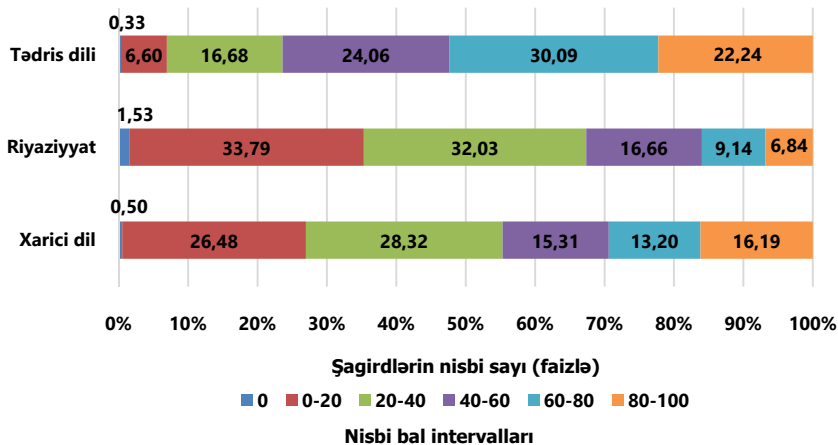
Qrafik 2.4

**Oğlan şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

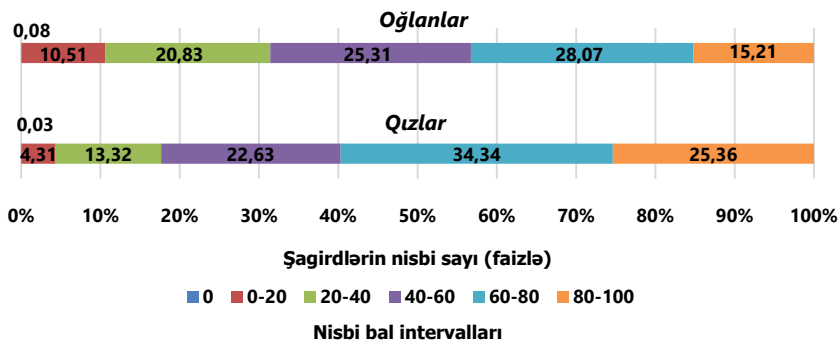
Şəkil 2.5

**Qız şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.6

**Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün
Azərbaycan dili (dövlət dili) fənni üzrə nisbi bal
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

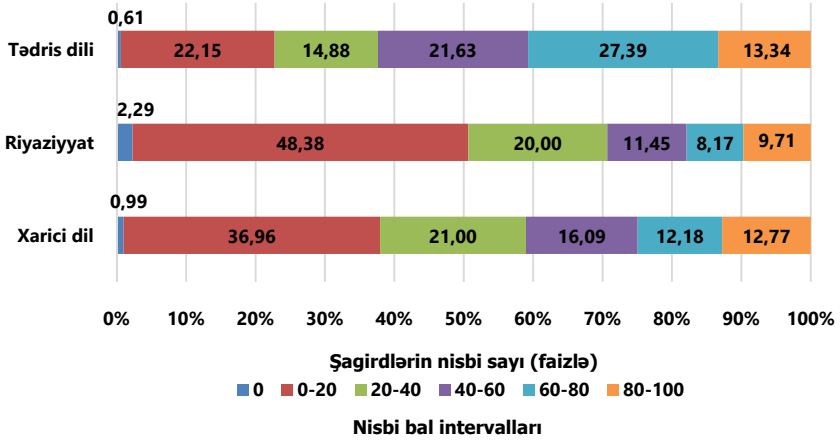

Şəkil 2.7

2.5-2.7 sayılı şəkillərdə 9-cu sinif oğlan və qız şagirdlərin buraxılış imtahanında tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri üçün dövlət dili) fənlərindən nisbi ballara görə paylanmaları təqdim edilmişdir. Şəkillərdən görüldüyü kimi, 9-cu sinfin oğlan şagirdlərinin yarıdan çoxu (45.1%-i) tədris dili fənni üzrə 40 baldan aşağı nəticə göstərib. Belələri qız şagirdlər arasında 23.6%-dir. Bu fənn üzrə oğlanların 32.4%-i, qızların isə 52.3%-i yüksək nəticə (nisbi balı 60-100 olan) göstərib.

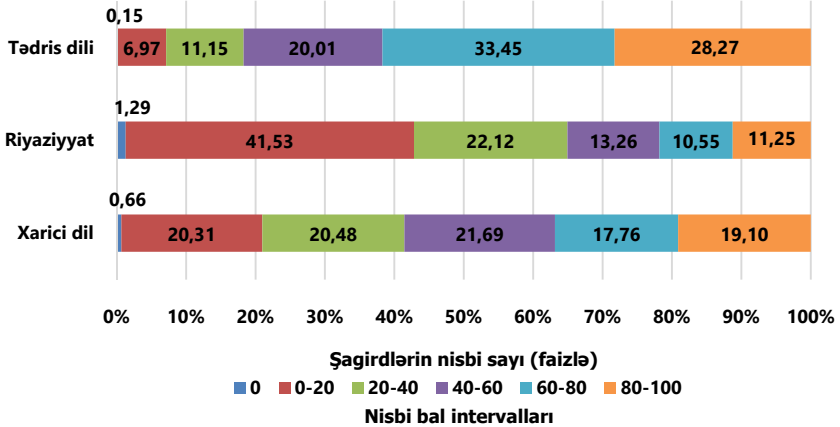
Riyaziyyat fənni üzrə də qızlar oğlanlara nisbətən daha yaxşı nəticə göstəriblər. Belə ki, oğlanların 73.5%-i aşağı (0-40 bal), 12.9%-i yüksək (60-100 bal) nəticə göstərdiyi halda, belələri qızların, müvafiq olaraq 67.4 və 16.0%-ni təşkil edib. Xarici dil (2.5 və 2.6 sayılı şəkillərə bax) və Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənləri (2.7 sayılı şəkilə bax) üzrə də eyni mənzərənin şahidi oluruq.

**Oğlan şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

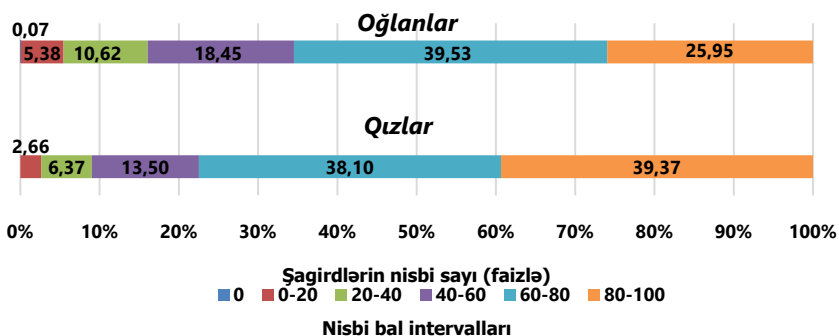
Şəkil 2.8

**Qız şagirdlərin fənlər üzrə nisbi balları
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.9

**Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün
Azərbaycan dili (dövlət dili) fənni üzrə nisbi bal
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)**

Şəkil 2.10

2.8-2.10 sayılı şəkillərdə isə 11-ci sinfin oğlan və qız şagirdlərinin buraxılış imtahanında tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri üçün dövlət dili) fənlərindən nisbi ballara görə paylanmaları təqdim edilmişdir. Şəkillərdən görüldüyü kimi, 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında olduğu kimi 11-ci siniflərdə də bütün fənlər üzrə qız şagirdlərin oğlan şagirdlərdən üstün olması müşahidə olunur. Belə ki, tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (dövlət dili) fənləri üzrə oğlan şagirdlərin müvafiq olaraq 37.6, 70.7, 59.0, 16.1%-i 40 baldan aşağı nəticə göstərib. Bu göstəricilər qız şagirdlər arasında fənlər üzrə müvafiq olaraq 18.3, 64.9, 41.5 və 9.0%-dir. Tədris dili, riyaziyyat, xarici dil və Azərbaycan dili (dövlət dili) fənləri üzrə oğlan şagirdlərin müvafiq olaraq 40.7, 17.9, 25.0, 65.5%-i yüksək (60-100 bal) nəticə göstərdiyi halda, belələri qızların, müvafiq olaraq, 61.7, 21.8, 36.9 və 77.5%-ni təşkil edib.

2.2 sayılı cədvəldə buraxılış imtahanında iştirak edən ortastatistik oğlan və qız şagirdlərin imtahan fənləri üzrə nəticələri təqdim edilmişdir. Cədvəldən görüldüyü kimi, bütün göstəricilər üzrə ortastatistik qız şagird ortastatistik oğlan şagirdi üstələyib. Ortastatistik qız şagirdin tədris dili fənni üzrə balı ortastatistik oğlan şagirdin balından 9-cu siniflər üzrə 28.8%, 11-ci siniflər üzrə 29.0%, xarici dil fənni üzrə 9-cu siniflər üzrə 28.8%, 11-ci siniflər üzrə 27.2% çoxdursa, bu fərq riyaziyyat fənni üzrə müvafiq olaraq 14.4%-ə və 13.4%-ə bərabərdir. Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün Azərbaycan dili (dövlət dili) fənni üzrə də digər fənlərlə müqayisədə riyaziyyat fənnində olduğu kimi oğlan və

qız şagirdlərin göstəriciləri arasında fərq nisbətən azdır (9-cu siniflər üzrə 17.3%, 11-ci siniflər üzrə 10.7%).

Cədvəl 2.2

BURAXILIŞ İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ORTASTATİSTİK OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞIRDLƏRİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ NƏTİCƏLƏRİ

	9-cu sinif şagirdləri			11-ci sinif şagirdləri		
	Oğlan	Qız	Bütövlükdə	Oğlan	Qız	Bütövlükdə
Tədris dili fənni üzrə orta bal (%-lə)	45.75	58.92	51.89	49.13	63.39	55.93
Riyaziyyat fənni üzrə orta bal (%-lə)	29.36	33.58	31.33	31.06	35.23	33.05
Xarici dil üzrə orta bal (%-lə)	34.27	44.15	38.88	38.62	49.13	43.63
Bütün fənlər üzrə orta bal	109.22	136.52	121.95	118.50	147.59	132.37
Bütün fənlər üzrə orta bal (%-lə)	36.41	45.51	40.65	39.50	49.20	44.12
Tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dildə olan şagirdlər üçün Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə orta bal (%-lə)	54.47	63.88	59.03	64.68	71.58	67.99

Buraxılış imtahanının fənləri üzrə bütövlükdə ən yüksək orta bal göstəriciləri həm oğlan, həm qız şagirdlər üzrə Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan liseylərə və özəl liseylərə aiddir (bax: cədvəl 2.3).

Yardımlı rayonu istisna olmaqla, digər bölgələrin hamısında həm 9-cu, həm də 11-ci siniflərin qız şagirdlərinin tədris dili fənnindən orta balı (%-lə) oğlan şagirdlərin orta balından yüksəkdir. 9-cu siniflər üzrə bu fərqi ən çox nəzərə çarpdığı bölgələr Samux, Ucar, Kəngərli, Şabran və Sədərək rayonları olub. 11-ci siniflər üzrə bu fərqi ən çox nəzərə çarpdığı bölgələr isə Daşkəsən, Ağstafa, Yevlax, Kəngərli, Beyləqan, Şabran və Samux rayonları olub.

Riyaziyyat fənni üzrə 9-cu və 11-ci siniflərin qız şagirdlərinin oğlan şagirdlərdən üstünlüyü tədris dili fənnindən fərqli olaraq daha kiçikdir. Riyaziyyat fənnindən qızların oğlanlardan daha çox üstün olduqları bölgələr 9-cu siniflər üzrə Kəngərli, Xızı, Şabran, Samux, Samux, Ucar, Ağstafa və Qax rayonları, 11-ci siniflər üzrə isə Şahbuz, Xocavənd, Şabran, Yevlax, Daşkəsən və Balakən rayonları olub. 9-cu siniflər üzrə cəmi 3 (Lerik, Yardımlı və Qobustan rayonları), 11-ci siniflər üzrə isə 5 bölgədə (Lerik, Yardımlı, Qobustan, Sədərək və Naftalan rayonları) oğlanlar qızlardan üstün olublar.

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

Xarici dil fənni üzrə də tədris dili fənnində olduğu kimi qızların üstünlüyü nəzərəcarpacaq dərəcədə çoxdur. Bu fəndən qızların oğlanlardan daha çox üstün olduqları bölgələr 9-cu siniflər üzrə Oğuz, Zaqatala, Qax, Kəngərli, Xocalı, Göygöl və Ucar rayonları, 11-ci siniflər üzrə Balakən, Daşkəsən, Beyləqan, Oğuz, Xocavənd və Ağstafa rayonları olub. Yardımlı rayonunun 9-cu sinif üzrə nəticələri istisna olmaqla, bütün bölgələrdə həm 9-cu, həm də 11-ci siniflər üzrə qızların nəticələri oğlanların nəticələrindən üstün olub.

Cədvəl 2.3

**BURAXILIŞ İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN
ORTASTATİSTİK OĞLAN VƏ QIZ ŞAĞİRD LƏRİN
İMTAHAN BALLARI (TƏHSİL SEKTORLARI ÜZRƏ)**

№	TƏHSİL SEKTORLARI	S i n i f	OĞLANLAR						QIZLAR						Oğlan və qız şağirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə		
					Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə					
1	Bakı şəhəri	9	24133	127.70	52.89	32.85	41.94	21453	153.17	64.81	36.16	52.18	-11.92	-3.31	-10.24		
		11	17141	136.23	54.72	34.18	47.33	16047	162.89	67.26	38.14	57.49	-12.54	-3.96	-10.16		
2	Aşeron rayonu	9	3840	118.33	48.86	30.31	39.17	3468	145.48	61.52	34.37	49.59	-12.66	-4.06	-10.42		
		11	2479	129.92	54.04	32.58	43.30	2293	161.41	68.15	37.35	55.91	-14.11	-4.77	-12.61		
3	Sumqayıt şəhəri	9	3197	135.74	53.57	36.90	45.27	2918	164.24	66.37	41.87	56.01	-12.80	-4.97	-10.74		
		11	2383	143.43	57.76	38.06	47.61	2149	166.39	68.90	41.07	56.41	-11.14	-3.01	-8.80		
4	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	9	2494	208.48	73.97	59.53	70.26	2095	219.27	80.34	57.53	76.5	-6.37	2.00	-6.24		
		11	2153	202.70	69.88	57.75	72.22	1638	213.81	75.41	57.42	77.75	-5.53	0.33	-5.53		
5	Gəncə şəhəri	9	2411	114.50	48.21	28.75	37.54	2058	141.41	60.48	33.23	47.7	-12.27	-4.48	-10.16		
		11	1852	118.86	48.67	28.38	41.82	1754	150.76	62.40	33.92	54.43	-13.73	-5.54	-12.61		
6	Şəmkir rayonu	9	1745	85.29	35.69	22.78	26.79	1659	117.68	50.71	29.51	37.42	-15.02	-6.73	-10.63		
		11	1154	85.19	36.29	21.29	27.61	1199	124.75	54.35	29.83	40.56	-18.06	-8.54	-12.95		
7	Lənkəran rayonu	9	1635	96.19	42.64	25.21	28.34	1439	124.26	56.67	29.49	38.1	-14.03	-4.28	-9.76		
		11	1100	103.49	44.56	28.27	30.66	1038	128.53	57.76	30.32	40.45	-13.20	-2.05	-9.79		
8	Cəlilabad rayonu	9	1753	77.77	34.65	21.87	21.25	1372	95.21	45.78	22.95	26.48	-11.13	-1.08	-5.23		
		11	1002	86.36	38.59	24.98	22.80	930	108.03	52.48	26.17	29.38	-13.89	-1.19	-6.58		
9	Xaçmaz rayonu	9	1413	86.72	38.81	23.10	24.81	1292	113.78	53.06	26.71	34.01	-14.25	-3.61	-9.20		
		11	1032	88.30	38.81	23.99	25.50	965	116.01	54.96	27.75	33.3	-16.15	-3.76	-7.80		
10	Masallı rayonu	9	1500	83.65	36.10	24.24	23.31	1281	107.55	48.54	27.19	31.83	-12.44	-2.95	-8.52		
		11	950	102.05	46.48	27.23	28.34	829	122.82	58.16	28.36	36.3	-11.68	-1.13	-7.96		
11	Şəki rayonu	9	1219	106.43	48.13	29.48	28.81	1123	131.54	61.38	33.10	37.06	-13.25	-3.62	-8.25		
		11	909	111.55	47.65	31.48	32.42	964	141.73	62.77	35.81	43.14	-15.12	-4.33	-10.72		
12	Tovuz rayonu	9	1323	91.46	36.29	26.69	28.48	1141	122.65	50.22	33.50	38.92	-13.93	-6.81	-10.44		
		11	847	96.40	40.49	26.64	29.28	864	134.67	58.85	32.85	42.97	-18.36	-6.21	-13.69		
13	Sabirabad rayonu	9	1333	80.52	35.85	22.42	22.25	1095	99.91	48.57	23.70	27.64	-12.72	-1.28	-5.39		
		11	833	85.56	38.63	23.32	23.61	707	115.25	55.49	27.25	32.51	-16.86	-3.93	-8.90		
14	Ağdam rayonu	9	1168	90.25	40.44	22.46	27.34	1067	125.46	57.59	29.43	38.44	-17.15	-6.97	-11.10		
		11	868	100.78	44.64	23.96	32.17	823	136.03	61.19	30.42	44.43	-16.55	-6.46	-12.26		
15	Quba rayonu	9	1274	90.50	39.89	25.26	25.13	1049	120.67	54.68	30.10	35.99	-14.79	-4.84	-10.86		
		11	744	101.65	46.53	27.29	27.76	828	128.25	61.53	29.46	37.14	-15.00	-2.17	-9.38		
16	Bardə rayonu	9	1281	88.61	36.57	23.54	28.49	1083	120.97	51.54	29.73	39.7	-14.97	-6.19	-11.21		
		11	823	101.10	42.28	26.26	32.56	689	131.61	57.86	29.72	44.03	-15.58	-3.46	-11.47		

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gəndər aspektləri

№	TƏHSİL SEKTORLARI	S i n i f	OĞLANLAR						QIZLAR						Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dili fənni üzrə	Riyyaziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə		
					Təd. dili fənni üzrə	Riyyaziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riyyaziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə					
17	Ağcabədi rayonu	9	1132	77.04	35.22	20.21	21.61	957	104.70	49.44	25.13	30.13	-14.22	-4.92	-8.52		
		11	807	82.70	36.61	20.63	25.47	701	123.86	57.21	27.57	39.09	-20.60	-6.94	-13.62		
18	Salyan rayonu	9	1048	86.02	35.78	24.64	25.60	908	114.25	49.86	29.21	35.18	-14.08	-4.57	-9.58		
		11	759	94.70	40.42	26.84	27.44	659	130.49	59.39	31.57	39.53	-18.97	-4.73	-12.09		
19	İmişli rayonu	9	891	81.36	37.23	22.74	21.39	772	112.02	53.65	27.95	30.42	-16.42	-5.21	-9.03		
		11	639	88.65	40.79	23.01	24.85	549	124.96	59.74	28.43	36.79	-18.95	-5.42	-11.94		
20	Qəbələ rayonu	9	841	105.81	44.42	29.90	31.49	775	138.92	61.06	35.20	42.66	-16.64	-5.30	-11.17		
		11	593	117.08	49.38	33.14	34.56	620	148.52	62.96	39.21	46.35	-13.58	-6.07	-11.79		
21	Göyçay rayonu	9	903	91.72	40.53	24.19	26.99	777	119.93	54.47	26.99	37.02	-13.94	-4.25	-10.03		
		11	571	95.38	40.18	24.99	30.21	556	131.96	57.06	31.67	43.23	-16.88	-6.68	-13.02		
22	Kəlbəcər rayonu	9	921	100.05	42.79	26.34	30.92	757	122.79	52.79	29.42	40.55	-10.00	-3.08	-9.63		
		11	624	112.29	48.29	28.07	35.88	484	144.65	62.73	33.14	48.82	-14.44	-5.07	-12.94		
23	Mingəçevir şəhəri	9	839	121.42	50.29	32.24	38.90	737	147.09	62.78	35.23	49.08	-12.49	-2.99	-10.18		
		11	603	135.05	55.86	34.81	44.38	596	158.27	68.00	36.54	53.73	-12.14	-1.73	-9.35		
24	Zaqatala rayonu	9	820	97.01	38.94	26.01	32.17	813	136.28	55.51	34.13	46.63	-16.57	-8.12	-14.46		
		11	539	114.93	46.90	30.49	37.54	598	138.33	60.19	32.85	45.28	-13.29	-2.36	-7.74		
25	Kürdəmir rayonu	9	878	81.88	33.25	23.78	24.86	789	107.27	47.52	27.27	32.48	-14.27	-3.49	-7.62		
		11	591	82.34	36.19	23.22	22.92	492	119.76	54.73	29.23	35.76	-18.54	-6.05	-12.84		
26	Goranboy rayonu	9	857	85.46	34.94	25.40	25.12	799	121.31	52.20	32.99	36.12	-17.26	-7.59	-11.00		
		11	570	102.18	44.29	28.28	29.62	506	124.26	56.24	32.01	36.01	-11.95	-3.73	-6.39		
27	Yevlax rayonu	9	795	92.88	40.68	25.83	26.38	799	123.72	56.03	31.56	36.13	-15.35	-5.73	-9.75		
		11	567	84.16	34.76	21.34	28.06	471	130.04	56.84	31.40	41.8	-22.08	-10.06	-13.74		
28	Astara rayonu	9	825	89.38	38.91	25.41	25.06	696	105.85	49.08	25.85	30.92	-10.17	-0.44	-5.86		
		11	542	95.60	40.01	26.32	29.28	511	125.55	56.12	29.23	40.21	-16.11	-2.91	-10.93		
29	Naxçıvan şəhəri	9	697	125.69	49.01	34.59	42.09	687	160.73	62.34	43.04	55.34	-13.33	-8.45	-13.25		
		11	579	141.32	57.66	37.07	46.59	557	176.09	72.09	43.84	60.15	-14.43	-6.77	-13.56		
30	Laçın rayonu	9	804	108.22	45.82	28.84	33.56	648	130.30	56.68	31.68	41.94	-10.86	-2.84	-8.38		
		11	579	123.02	52.26	31.07	39.70	467	153.37	66.74	34.77	51.85	-14.48	-3.70	-12.15		
31	Füzuli rayonu	9	759	90.55	40.06	23.21	27.28	575	120.67	54.79	28.57	37.31	-14.73	-5.36	-10.03		
		11	590	99.06	43.72	24.40	30.94	506	137.95	62.66	29.27	46.02	-18.94	-4.87	-15.08		
32	Biləsuvar rayonu	9	788	89.66	42.26	24.46	22.94	662	119.23	56.88	30.02	32.33	-14.62	-5.56	-9.39		
		11	507	99.07	47.08	26.13	25.87	450	125.08	60.80	28.26	36.02	-13.72	-2.13	-10.15		
33	Ağdaş rayonu	9	742	82.83	35.59	22.07	25.17	690	116.84	51.08	28.96	36.79	-15.49	-6.89	-11.62		
		11	467	87.67	38.95	23.43	25.29	461	126.39	56.92	30.80	38.68	-17.97	-7.37	-13.39		
34	Qusar rayonu	9	752	97.42	42.83	26.08	28.50	660	123.90	55.83	29.91	37.88	-13.00	-3.83	-9.38		
		11	469	105.44	42.40	27.30	35.56	461	121.83	55.25	27.59	38.84	-12.85	-0.29	-3.28		
35	Beyləqan rayonu	9	764	85.61	37.71	24.05	23.84	615	123.11	55.52	32.01	35.58	-17.81	-7.96	-11.74		
		11	487	97.29	41.57	28.03	27.69	400	144.91	63.26	37.11	44.54	-21.69	-9.08	-16.85		
36	Saatlı rayonu	9	744	78.51	33.68	20.99	23.84	618	100.31	45.04	24.59	30.68	-11.36	-3.60	-6.84		
		11	445	93.36	40.51	24.48	28.38	443	121.71	55.97	27.13	38.61	-15.46	-2.65	-10.23		
37	Qazax rayonu	9	663	97.71	42.03	28.34	27.35	568	126.05	56.63	33.59	35.83	-14.60	-5.25	-8.48		
		11	450	103.21	43.60	28.39	31.21	445	136.68	59.75	32.76	44.17	-16.15	-4.37	-12.96		
38	Şamaxı rayonu	9	737	86.50	39.45	23.12	23.93	522	121.02	56.75	28.67	35.61	-17.30	-5.55	-11.68		
		11	491	92.27	41.55	23.77	26.95	375	128.59	61.30	30.74	36.55	-19.75	-6.97	-9.60		
39	Şirvan şəhəri	9	633	96.72	44.96	24.75	27.02	630	124.31	59.14	29.27	35.9	-14.18	-4.52	-8.88		
		11	415	105.97	46.90	29.18	29.89	378	134.60	61.71	33.81	39.08	-14.81	-4.63	-9.19		
40	Qubadlı rayonu	9	656	116.83	46.77	31.55	38.50	495	150.46	60.78	38.56	51.02	-14.11	-7.01	-12.52		
		11	408	141.42	60.13	34.96	46.33	380	172.85	71.86	42.23	58.76	-11.73	-7.27	-12.43		
41	Ağstafa rayonu	9	576	89.80	40.43	24.86	24.52	521	127.07	58.32	33.64	35.11	-17.89	-8.78	-10.59		
		11	449	90.27	40.22	23.74	26.31	363	139.31	63.94	33.05	42.31	-23.72	-9.31	-16.00		

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	TƏHSİL SEKTORLARI	S i n i f	OĞLANLAR						QIZLAR						Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə		
					Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə					
42	İsmayılı rayonu	9	595	105.24	48.94	28.45	27.75	548	139.32	63.34	35.42	40.14	-14.40	-6.97	-12.39		
		11	398	128.76	56.98	34.94	36.84	368	154.21	70.04	37.10	47.07	-13.06	-2.16	-10.23		
43	Ucar rayonu	9	604	82.24	36.61	21.42	24.27	541	123.56	55.66	30.32	37.57	-19.05	-8.90	-13.30		
		11	339	93.34	42.04	23.68	27.62	355	134.37	62.58	29.64	42.15	-20.54	-5.96	-14.53		
44	Balakon rayonu	9	549	97.20	38.28	27.19	31.73	533	129.91	52.70	34.96	42.25	-14.42	-7.77	-10.52		
		11	325	105.24	44.79	26.65	33.81	387	152.58	64.70	36.35	51.52	-19.91	-9.70	-17.71		
45	Göygöl rayonu	9	542	87.93	35.44	24.41	28.08	445	126.08	51.61	32.75	41.72	-16.17	-8.34	-13.64		
		11	401	91.12	39.21	21.63	30.28	352	132.40	59.14	28.61	44.65	-19.93	-6.98	-14.37		
46	Tərtər rayonu	9	574	86.33	36.90	22.54	26.90	451	108.55	47.35	26.83	34.38	-10.45	-4.29	-7.48		
		11	372	76.03	32.77	18.43	24.83	327	115.98	51.73	27.45	36.79	-18.96	-9.02	-11.96		
47	Hacıqabul rayonu	9	562	89.07	40.42	23.56	25.08	529	114.18	54.63	26.56	32.99	-14.21	-3.00	-7.91		
		11	329	95.32	42.06	27.07	26.19	283	123.81	56.61	30.94	36.26	-14.55	-3.87	-10.07		
48	Cəbrayıl rayonu	9	532	107.79	46.62	29.40	31.77	416	134.07	58.55	33.38	42.14	-11.93	-3.98	-10.37		
		11	360	125.88	53.64	32.34	39.90	301	157.89	68.22	37.27	52.39	-14.58	-4.93	-12.49		
49	Neftçala rayonu	9	468	102.16	44.10	27.38	30.68	468	133.23	59.72	31.82	41.69	-15.62	-4.44	-11.01		
		11	314	108.88	45.36	31.81	31.71	328	142.93	62.41	36.57	43.94	-17.05	-4.76	-12.23		
50	Şərur rayonu	9	493	100.45	39.43	29.94	31.09	379	122.32	50.94	32.73	38.65	-11.51	-2.79	-7.56		
		11	347	116.25	49.94	31.55	34.77	330	141.35	64.77	34.81	41.77	-14.83	-3.26	-7.00		
51	Babək rayonu	9	457	92.69	37.44	26.84	28.41	389	120.65	52.00	30.43	38.23	-14.56	-3.59	-9.82		
		11	360	100.30	45.63	25.80	28.87	340	144.10	65.43	34.53	44.14	-19.80	-8.73	-15.27		
52	Şabran rayonu	9	469	87.82	41.88	23.33	22.73	401	128.13	59.98	33.95	33.9	-18.10	-10.62	-11.17		
		11	360	88.93	39.35	24.52	25.05	278	134.83	60.81	35.48	38.54	-21.46	-10.96	-13.49		
53	Gədəbəy rayonu	9	472	87.03	37.81	25.38	24.36	391	111.92	51.25	28.85	32.16	-13.44	-3.47	-7.80		
		11	337	87.69	36.00	24.99	26.70	300	118.17	53.50	29.19	35.66	-17.50	-4.20	-8.96		
54	Samux rayonu	9	466	80.42	36.40	20.33	23.68	420	122.13	55.99	29.64	36.51	-19.59	-9.31	-12.83		
		11	316	90.74	39.53	24.05	27.16	267	132.59	60.63	30.38	41.58	-21.10	-6.33	-14.42		
55	Ağsu rayonu	9	465	86.78	40.63	24.14	22.01	410	105.40	51.32	27.09	26.99	-10.69	-2.95	-4.98		
		11	334	84.83	39.57	22.70	22.57	257	114.57	56.65	26.46	31.46	-17.08	-3.76	-8.89		
56	Qax rayonu	9	364	105.86	41.67	31.26	32.93	336	145.51	58.84	39.86	46.8	-17.17	-8.60	-13.87		
		11	212	117.89	49.32	32.27	36.31	239	156.51	68.00	39.05	49.46	-18.68	-6.78	-13.15		
57	Siyəzən rayonu	9	364	100.39	43.93	30.56	25.90	300	133.87	59.86	39.06	34.95	-15.93	-8.50	-9.05		
		11	253	105.38	43.38	32.19	29.81	207	138.89	58.47	39.30	41.12	-15.09	-7.11	-11.31		
58	Zərdab rayonu	9	349	86.07	40.22	23.94	21.92	344	116.30	54.81	29.61	31.89	-14.59	-5.67	-9.97		
		11	174	112.69	50.70	30.76	31.24	246	132.05	61.43	31.03	39.59	-10.73	-0.27	-8.35		
59	Zəngilan rayonu	9	311	108.81	44.43	29.88	34.49	256	130.60	54.96	31.67	43.97	-10.53	-1.79	-9.48		
		11	260	124.48	52.88	30.23	41.37	214	146.43	64.44	32.68	49.32	-11.56	-2.45	-7.95		
60	Yardımlı rayonu	9	326	108.44	46.99	35.38	26.07	215	95.81	46.96	26.06	22.96	0.03	9.32	3.11		
		11	231	111.72	45.11	39.48	27.13	205	105.45	47.03	30.65	27.77	-1.92	8.83	-0.64		
61	Oğuz rayonu	9	278	114.13	50.11	30.31	33.70	277	153.14	67.65	37.22	48.28	-17.54	-6.91	-14.58		
		11	184	120.22	54.45	32.10	33.68	204	160.33	68.85	41.01	50.47	-14.40	-8.91	-16.79		
62	Culfa rayonu	9	228	111.53	45.00	33.85	32.68	253	139.01	56.49	39.86	42.65	-11.49	-6.01	-9.97		
		11	232	116.08	49.64	34.92	31.52	227	155.27	66.61	42.92	45.73	-16.97	-8.00	-14.21		
63	Lerik rayonu	9	286	110.32	46.23	33.74	30.04	250	112.31	50.03	30.19	31.77	-3.80	3.55	-1.73		
		11	203	107.91	50.23	30.16	27.69	167	122.78	57.49	29.83	35.34	-7.26	0.33	-7.65		
64	Ordubad rayonu	9	250	97.87	41.53	29.55	26.79	207	131.24	56.45	36.08	38.71	-14.92	-6.53	-11.92		
		11	138	136.89	60.94	36.64	39.31	182	154.76	68.53	38.37	47.86	-7.59	-1.73	-8.55		
65	Qobustan rayonu	9	257	102.58	45.91	29.38	27.29	184	117.52	55.96	28.73	32.83	-10.05	0.65	-5.54		
		11	193	104.84	46.23	30.14	28.46	130	125.04	57.62	29.13	38.29	-11.39	1.01	-9.83		
66	Kəngərli rayonu	9	194	89.63	37.35	26.54	25.74	161	135.12	55.97	39.58	39.56	-18.62	-13.04	-13.82		

Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri

№	TƏHSİL SEKTORLARI	S i n i f	OĞLANLAR					QIZLAR					Oğlan və qız şagirdlərin düzgün cavabların faizinin fərqi		
			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			İmt. iştirak edənlərin sayı	Orta bal	Orta bal (%-lə)			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə
					Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			Təd. dili fənni üzrə	Riya-ziyyat fənni üzrə	Xarici dil (kimya) fənni üzrə			
67	Şuşa rayonu	11	123	99.54	44.58	24.94	30.01	116	145.11	66.60	33.19	45.33	-22.02	-8.25	-15.32
		9	172	98.13	43.05	24.44	30.63	156	114.55	53.09	25.72	35.75	-10.04	-1.28	-5.12
		11	119	102.73	45.26	25.52	31.95	106	134.96	62.39	28.02	44.55	-17.13	-2.50	-12.60
68	Daşkəsən rayonu	9	137	81.93	37.20	22.03	22.70	117	97.93	45.70	22.47	29.76	-8.50	-0.44	-7.06
		11	115	71.99	32.95	19.36	19.68	52	122.86	56.76	29.07	37.04	-23.81	-9.71	-17.36
69	Xızı rayonu	9	125	89.40	40.22	25.57	23.31	89	130.85	58.01	36.58	36.43	-17.79	-11.01	-13.12
		11	71	111.97	46.92	35.15	29.89	74	137.09	60.58	37.67	38.85	-13.66	-2.52	-8.96
70	Şahbuz rayonu	9	84	124.51	50.64	34.36	39.50	82	154.51	63.37	39.01	52.13	-12.73	-4.65	-12.63
		11	87	126.79	53.87	30.18	42.74	65	172.00	72.41	43.10	56.49	-18.54	-12.92	-13.75
71	Xocavənd rayonu	9	103	88.88	38.47	22.11	28.30	82	122.40	54.69	29.76	37.95	-16.22	-7.65	-9.65
		11	83	118.62	52.57	28.49	37.56	48	161.12	65.79	41.37	53.96	-13.22	-12.88	-16.40
72	Sədərək rayonu	9	90	85.42	36.24	22.98	26.20	75	119.33	54.32	30.17	34.84	-18.08	-7.19	-8.64
		11	62	113.98	50.97	30.86	32.16	77	129.54	63.39	26.54	39.62	-12.42	4.32	-7.46
73	Naftalan şəhəri	9	77	125.96	49.29	37.39	39.29	67	131.93	54.30	37.75	39.88	-5.01	-0.36	-0.59
		11	55	126.01	52.53	39.73	33.75	56	138.61	61.13	37.34	40.14	-8.60	2.39	-6.39
74	Xocalı rayonu	9	48	91.61	46.08	21.88	23.65	31	119.11	54.02	27.68	37.41	-7.94	-5.80	-13.76
		11	50	85.93	40.97	15.72	29.24	29	115.13	53.96	24.30	36.88	-12.99	-8.58	-7.64

Təqdim edilən material məyyən nəticələr çıxarmağa və ölkəmizdə gender bərabərliyinə nail olmaq sahəsində vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün bir sıra tövsiyələr irəli sürməyə imkan yaradır:

- Gender bərabərliyinə nail olmaq sahəsində vəziyyət qənaətbəxş olsa da, bu sahədə heç də bütün imkanlardan tam istifadə edilmir;
- Fərdi bilik və qabiliyyət prinsipi əsasında vətəndaşların bərabər ali təhsil almaq hüququnun təmin olunması üçün qadınların ali təhsil almasına mane olan müxtəlif sosial, mədəni-məişət xarakterli maneələr aradan qaldırılmalıdır;
- "Oğlanlar ailinə gələcəkdə maddi cəhətdən təmin etdiklərinə görə onların ali təhsil alması daha vacibdir, qızlar isə ev işləri və ailə həyatı ilə məşğul olmalıdır" kimi cəmiyyətdə hələ də yaşamaqda olan köhnəmiş və patriarxal təsəvvür və stereotipləri aradan götürmək lazımdır, çünki məhz belə baxışlara görə valideynlər, ilk növbədə, öz oğullarının təhsili və hazırlığı üçün xərc çəkməyə üstünlük verirlər;
- Qızların təhsildən uzaqlaşmasına səbəb olan meyillərin (erkən nigahlar, ictimai-iqtisadi səbəblər və s.) qarşısının alınması məqsədilə valideynlər arasında intensiv maarifləndirmə işləri aparılmalıdır;
- İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları qadınlar üçün maksimum dərəcədə əlçatan olmalıdır;
- Büdcədən təhsilə yönələn vəsaitləri daha da artırmaq lazımdır ki, bu da potensial imkanları olan bütün hazırlıq qızların ali təhsil almasını stimullaşdırsın;
- Təhsil ilə əmək bazarı arasında mövcud olan uyğunsuzluqları aradan qaldırmaq, tədris proqramlarını bazar iqtisadiyyatının yeni tələbləri ilə uzlaşdırmaq məqsədilə onlarda lazımi dəyişikliklər etmək lazımdır;
- Gender təhsilinə, gender tədqiqatlarına, eləcə də valideynlər, idarəedənlər və ümumiyyətlə, vətəndaşlar arasında gender bərabərliyi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

ƏDƏBİYYAT

1. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2014-cü il. TQDK, Bakı –2014.
2. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2015-ci il. TQDK, Bakı –2015.
3. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2016-cı il. DİM, Bakı –2016.
4. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2017-ci il. DİM, Bakı –2018.
5. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2018-ci il. DİM, Bakı –2019.
6. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2019-cu il. DİM, Bakı –2019.
7. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2020-ci il. DİM, Bakı –2020.
8. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2021-ci il. DİM, Bakı –2021.
9. Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri — 2022-ci il. DİM, Bakı –2022.
10. “Abituriyent” jurnalı, № 12, 2022.
11. “Abituriyent” jurnalı, № 12, 2024.
12. “Təhsildə gender bərabərliyi” layihəsinin həyata keçirilməsinə dair yekun hesabat. Bakı, 2006. “Qərb” Universiteti, Gender Araşdırmaları Mərkəzi.
13. Каталог ресурсов гендерного образования. Баку, 2005. Resume. Educational Reforms (pp. 117–118).
14. “Gender aspects of the results of the admission examinations”, International Association for Educational Assessment 33rd Annual Conference, Baku, 16-21 September 2007.
15. Крокер Л., Алгина Дж. Введение в классическую и современную теорию тестов. – М.: Логос, 2012
16. www.gender-az.org
17. www.dim.gov.az
18. www.unesco.org/education/educprog/wche/declaration_eng.htm

MÜNDƏRİCAT

QƏBUL VƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİNİN GENDER ASPEKTLƏRİ	3
1. ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL.....	4
- Bakalavriatura səviyyəsinə qəbul.....	4
- Magistratura səviyyəsinə qəbul.....	46
- Rezidentura səviyyəsinə qəbul	48
2. BURAXILIŞ İMTAHANLARI.....	50
ƏDƏBİYYAT.....	72

**Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəsmi razılığı olmadan jurnalın
və ya onun hər hansı hissəsinin təkrar çapı, yayılması,
elektron və ya mexaniki üsulla surətinin çıxarılması
QADAĞANDIR!**

*Çapa imzalanmışdır 10.06.2026.
Jurnal redaksiyada kompüterdə yığılmış, səhifələnmişdir.*